



Oslo kommune
Oslo kommunes klagenemnd

Saker til behandling i Oslo kommunes klagenemnds møte

tirsdag 21. januar 2020 kl. 16.30.

Møtet holdes i Grupperom D.

Kart I

Sak 1	19/02299-2	Klage over godkjenning av avkjørselsplan - Steingrims vei 13 C (201906960)	1
Sak 2	19/02306-2	Klage – Avslag på krav om tilbakebetaling av renovasjonsgebyr – Roseveien 2A (201900318)	3
Sak 3	19/02318-2	Klage - Vedtak om flytteplikt etter veglova § 32 og ledningsforskriften § 16 (201904357) - Hafslund Nett AS	9
Sak 4	20/00071-2	Klage over vedtak om avslag på beboerkort - Bydel Nordre Aker (20/920)	20
Sak 5	18/01855-14	Krav om dekning av sakskostnader etter omgjort vedtak i Oslo kommunes klagenemnd - Tilbakekall av drosjeløyve og reservedrosjeløyver (201802491)	24
Sak 6	19/01619-8	Krav om sakskostnader etter endring av vedtak til gunst for klager (201806846)	30
Sak 7	19/02307-2	Klage - Vedtak om avslag på drosjeløyve (201906381)	33
Sak 8	19/02363-2	Klage - Avslag på søknad om kommunal bolig - Bydel Bjerke (19/10077) - Unntatt etter offentleglova Offl. § 13. jf. fvl. § 13 (1) nr.1	
Sak 9	20/00030-2	Klage - Avslag på søknad om kommunal bolig - Bydel Alna (19/10098) - Unntatt etter offentleglova Offl. § 13. jf. fvl. § 13 (1) nr.1	
Sak 10	20/00052-2	Klage - Avslag på søknad om kommunal bolig - Bydel Stovner (19/10035) - Unntatt etter offentleglova Offl. § 13. jf. fvl. § 13 (1) nr.1	
Sak 11	19/02365-2	Klage - Avslag på søknad om bytte av kommunal bolig - Bydel Nordstrand (19/10072) - Unntatt etter offentleglova Offl. § 13. jf. fvl. § 13 (1) nr.1	

Sak 12	19/01988-6	Klage - Søknad om dagtilbud på dagsenter - Bydel Gamle Oslo (201903506) - Unntatt etter offentleglova Offl. § 13. jf. fvl. § 13 (1) nr.1
Sak 13	19/02325-2	Klage - Kommunalt frikort (19/10042) - Unntatt etter offentleglova Offl. § 13. jf. fvl. § 13 (1) nr.1
Sak 14	20/00084-1	Protokoll fra Oslo kommunes klagenemnds møte 21. januar 2020

37

Sakene er lagt ut til gjennomsyn på www.oslo.kommune.no

Sak 1 Klage over godkjenning av avkjørselsplan - Steingrims vei 13 C (201906960)

Saken gjelder:

Klagenemndas faglige sekretariat, dvs. Byrådsavdeling for byutvikling, har i brev av 09.12.2019 avgitt slik innstilling til klagenemnda:

Det vises til vedlagt saksfremstilling i brev av 31.10.2019 og vurdering i brev av 21.11.2019 fra Plan- og bygningsetaten med vedlegg. Det faglige sekretariatet for klagenemnda, Byrådsavdeling for byutvikling, har gjennomgått saken og slutter seg til etatens vurdering og konklusjon.

Bakgrunn

Eiendommen ligger ved Brattlikollen i Bydel Nordstrand og er bebygd med en enebolig og har adkomst/avkjørsel på egen eiendom. Det er søkt om å oppføre ytterligere to eneboliger på eiendommen.

Søknad og tillatelse

Plan- og bygningsetaten mottok to søknader om oppføring av to eneboliger på eiendommen 19.12.2018. Rammetillatelse ble gitt 20.09.2019 for hus A (etatens saksnr. 201817845) og for hus B (etatens saksnr. 201818231)

Godkjent avkjørselsplan/vedtak om avkjørsel

Det ble ved vedtakene om rammetillatelser samtidig godkjent ny avkjørselsplan for eiendommen.

Rammetillatelsene er enkeltvedtak som kan påklages med hjemmel i forvaltningsloven (fvl.) § 2 første ledd bokstav d og § 28 første ledd. Klage på vedtak som gjelder godkjenning av avkjøring etter veglova (vegl.) §§ 40-43 behandles av Oslo kommunes klagenemnd i henhold til vegl. § 11 og reglement for Oslo kommunes klagenemnd av 22.09.2004 pkt. 1, jf. rundskriv 6/2017.

Klage

Rammetillatelsene, herunder godkjenning av avkjørselsplan er påklaget av naboer/gjenboere Rune Østvold, Nina Fladsrud og Lillan og Øyvind Gaathje i brev av 10.10.2019. Klagerne har klagerett og det er klaget i rett tid, jf. fvl. §§ 28 og 29.

Klageanførsler vedrørende de øvrige deler av rammetillatelsen er oversendt Fylkesmannen i etatens brev av 31.10.2019.

I den del av klagen som omhandler avkjørselen anføres bl.a. at adkomstveien er for smal for så mange boenheter. Klagerne viser til at veien er for smal til at utrykningskjøretøy som brannbil kan komme seg opp til huset. Klager mener det ikke er lagt til rette for bilmanøvrering og at snumuligheter ikke er i tråd med krav til svingradius. Parkeringen er også uhensiktsmessig ved at 2-3 biler ligger etter hverandre i direkte utsyn fra klagers stuevinduer. Videre er klagerne bekymret for skade på nabotomt som følge av anleggsarbeid på adkomstveien. Klager viser også til problemer med vintervedlikehold og mener det ikke er forsvarlig at det ikke er prosjektert noen form for fysisk skille mellom adkomstveien og klagers tomtgrense.

Det vises til klagen i sin helhet, vedlegg 4.

Plan- og bygningsetatens vurdering og anbefaling

Plan- og bygningsetaten treffer vedtak etter vegl. §§ 40 – 43 når det gjelder avkjørsel fra offentlig vei i forbindelse med dele- og byggesaker, jf. delegasjonsvedtak av 04.10.2016. Det er en forutsetning for å bebygge en eiendom at avkjørselen fra offentlig vei er godkjent av vedkommende vegmyndighet, jf. vegl. §§ 40 - 43. Krav til den tekniske utformingen på en avkjørsel er fastsatt i forskrift av 16.07.1964 nr. 3905 om alminnelige regler om bygging og vedlikehold av avkjørsler fra offentlig veg. Forskrift er gitt med hjemmel i vegl. § 43 1. ledd første pkt. Oslo kommune har også en egen veileder for krav til avkjørsel i ytre og indre sone, datert 10.09.2012.

Adkomstveien/avkjørsel er ikke målsatt, men ut fra tegninger i målestokk anslår etaten denne til å være om lag 3 meter bred. Etaten viser til at utrykningskjøretøy som syke- og politibil fint kan ta seg frem på en privat vei med tre meters bredde. Etaten viser til at fremkommelighet for rednings- og slukkemannskap ved brann er regulert i teknisk forskrift til plan- og bygningsloven og at klageanførsler vedrørende dette er oversendt Fylkesmannen i Oslo og Viken. Etaten viser videre til at vintervedlikehold er et privat anliggende Plan- og bygningsetaten ikke tar stilling til. Plan- og bygningsetaten har også vurdert siktforholdene ved avkjørselen og funnet disse i orden.

Avkjørselsvedtaket er således fattet i tråd med retningslinjene for avkjørsler og tilpasset de stedlige forholdene basert på en faglig vurdering. Momenter som inngår i vurderingen er sikt og muligheten for trafikksikker avkjørsel fra offentlig vei. Så lenge avkjørselsplanen tilfredsstiller kravene i retningslinjene godkjenner etaten avkjørselsplanen.

Plan- og bygningsetaten kommer etter dette til at klagers anførsler ikke kan føre frem. Klagen anbefales ikke tatt til følge.

Sekretariatet for klagenemnda sin vurdering:

Det faglige sekretariat for klagenemnda har gjennomgått saken. Sekretariatet viser til at det hører under byggesaksbehandlingen å avgjøre hvorvidt eiendommen har tilstrekkelig adkomst til å kunne bebygges, jf. plan- og bygningsloven (pbl.) § 27-4. Klagenemnda er ikke delegert myndighet til å behandle de deler av klagen som omhandler forhold etter pbl.

Det faglige sekretariat har bedt Plan- og bygningsetaten gi sin vurdering om siktforholdene ved avkjørselen ettersom godkjent avkjørselsplan viste byggverk i sikttrekanten. Plan- og bygningsetaten har i brev av 21.11.2019 gjort rede for at garasje på eiendommen gnr. 160 bnr. 1205 skal rives. Etaten har ikke krevet riving/flytting av en bod/lekestue på gnr. 160 bnr. 580 da denne ikke er i konflikt med dagens siktsoner målt fra opparbeidet vei. Etaten viser til at siktpunktets avstand til veien ved urimelig stor reguleringsbredde i forhold til opparbeidet vei kan settes til 4,0 meter etter veileder for avkjørsel i ytre sone. Om det måles 4,0 meter fra kant opparbeidet vei er verken bod/lekestuen eller garasjen i konflikt med sikttrekanten. Ansvarlig søker har sendt inn oppdatert avkjørselsplan som viser dette.

Det faglige sekretariat for klagenemnda legger som Plan- og bygningsetaten til grunn at siktforholdene ved avkjøringspunktet er tilstrekkelig ivaretatt. Sekretariatet vektlegger at avkjørselsplanen tilfredsstiller normene i Oslo kommunes avkjørselsveileder og at tiltaket dermed ikke medfører økt trafikkfare.

Sekretariatet finner etter dette at Plan- og bygningsetatens to vedtak av 20.09.2019 med godkjenning av avkjøringsplan er å anse som gyldige. Sekretariatet slutter seg til Plan- og bygningsetatens vurdering og konklusjon i saken, og innstiller til klagenemnda på at klagen ikke tas til følge.

Saken sendes klagenemnda for endelig avgjørelse. Kopi av innstillingen sendes samtidig sakens berørte.

Sekretariatet for klagenemnda innstiller til klagenemnda å fatte følgende vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Det er en forutsetning for å anlegge ny avkjørsel til offentlig vei fra en eiendom at denne er godkjent av vedkommende vegmyndighet, jf. veglova §§ 40 - 43. Krav til den tekniske utformingen på en avkjørsel er fastsatt i forskrift av 16.07.1964 nr. 3905 om alminnelige regler om bygging og vedlikehold av avkjørsler fra offentlig veg. Forskrift er gitt med hjemmel i vegloven § 43 1. ledd første pkt. Oslo kommune har også en egen veileder for krav til avkjørsel i ytre og indre sone, datert 10.09.2012.

Plan- og bygningsetatens to vedtak av 20.09.2019 om godkjenning av avkjørselsplan, opprettholdes. Klagenemnda viser til at avkjørselen er utformet i samsvar med Oslo kommunes veileder for avkjørsel i ytre sone, herunder siktkrav. Klagenemnda legger derfor som Plan- og bygningsetaten til grunn at gjeldende krav etter veglova §§ 40-43 hva gjelder trafiksikkerhet er oppfylt.

Klage fra Rune Østvold, Nina Fladsrud og Lillan og Øyvind Gaathje tas ikke til følge.

[19/02306]

Sak 2 Klage – Avslag på krav om tilbakebetaling av renovasjonsgebyr

– Roseveien 2A (201900318)

Saken gjelder:

Klagenemndas faglige sekretariat, dvs. Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, har i brev av 09.12.2019 avgitt slik innstilling til klagenemnda:

Saken gjelder klage over Renovasjonsetatens vedtak av 26.11.2018 om å avslå krav om refusjon av renovasjonsgebyr på grunn av manglende beholder.

Klager anfører at hun er fakturert for en ekstra beholder uten at denne er levert fra Renovasjonsetaten. Hun krever nå dette beløp tilbakebetalt.

Klagenemndas faglige sekretariat, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, har gjennomgått saken og anbefaler at klager gis medhold i sin klage. Videre mener sekretariatet at tilbakebetalingsplikten begrenses av foreldelseslovens bestemmelser.

Vilkår for saksbehandling

Vedtak om å avslå krav om tilbakebetaling av renovasjonsgebyr er i henhold til lov av 10. februar 1967 om behandlingssåter i forvaltningssaker (forvaltningsloven, fvl.) § 2 første ledd et enkeltvedtak. Vedtaket kan derfor påklages etter fvl. § 28 første ledd og Oslo kommunes klagenemnd er riktig klageinstans, jf. fvl. § 28 annet ledd.

Klager er Kethees Eiendom AS som representeres av advokat Steinar Steinvaag, jf. Fvl. § 2 første ledd bokstav e.

Vedtaket som er påklaget ble fattet 26.11.2018 og klage på vedtaket foreligger 07.12.2018. Klagen anses som rettidig innkommet, jf. fvl. § 29.

Det foreligger etter dette ikke grunn til å avvise behandling av klagen jf. fvl. § 32.

Rettslig grunnlag

I følge lov om vern mot forurensning og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6 (forurl.) § 30 skal kommunen sørge for innsamling av husholdningsavfall. Gebyr for denne tjenesten skal betales av den som eier eiendom som er omfattet av innsamlingsordningen, jf. forurl. § 34, 4.ledd.

I henhold til forskrift om renovasjon i Oslo kommune, vedtatt av Oslo bystyre 15.02.2012 (renovasjonsforskriften), er det lovpålagt kommunal renovasjon av forbruksavfall, jf. § 1-2.

Det følger av forskriftens § 3-2, annet ledd at eventuelle endringer i abonnementsforholdet skal meddeles skriftlig til Renovasjonsetaten, og at avgiftsplikt løper til slik melding er mottatt. Abonnentens plikt til å kontrollere mottatt faktura, slik at renovasjonsgebyret stemmer overens med den tjeneste som faktisk utføres, er hjemlet i forskriftens § 3-5, 2. ledd.

Saksopplysninger

Abonnenten er registrert med to beholdere for restavfall på 660 liter. Abonnenten bestilte den andre beholderen i mai 2012. Beholderen ble i følge Renovasjonsetatens abonnementssystem levert 9. juni 2012. Etaten var på befaring på angjeldende adresse på grunn av merking av beholdere, da det ble oppdaget at en beholder på 660 liter manglet. Etaten bestilte manglende beholder til abonnenten i august 2018. Abonnenten tok kontakt med etaten pr. telefon, hvor hun opplyste at hun ikke bodde på eiendommen og lurte på hvorfor hun plutselig hadde fått en beholder til. Abonnenten ble da opplyst om at det manglet en beholder og at hun var fakturert for denne fra mai 2012. Abonnenten krevde etter dette tilbakebetaling av renovasjonsgebyr for en beholder på 660 liter fra mai 2012 til august 2018, idet hun hevder aldri å ha fått en beholder i 2012. Abonnementet er uendret etter abonnentens ønske om fortsatt å være registrert med to beholdere på 660 liter.

Renovasjonsetaten sees å ha avslått hennes krav i sitt brev av 26.11.2018.

Klagers anførsler

Klagers anførsler fremkommer i brev av 07.12.2018 fra advokat Steinar Stenvaag.

Klager uttaler innledningsvis at man er overrasket over renovasjonsetatens enkeltvedtak i denne

saken og at prinsippet om lojalitet i avtaleforhold burde tilsi en noe mykere linje fra etatens side.

Når det gjelder sakens faktum anfører klager at det stemmer at styreleder bestilte beholder i mai 2012, men hun mottok aldri noen ordrebekreftelse da leveransen – slik det hevdes – ble foretatt i juni 2012.

Klager anfører videre at det er opplagt at Renovasjonsetaten – i likhet med enhver leverandør –

har ansvar for å sikre seg en signatur fra mottager om at ordren er levert og godkjent.

Når det gjelder kommunens forskriftsbestemmelser, anfører klager at det inngår mange variabler og det er svært sjelden at man detaljsjekker alle avregningslinjer. Det påligger den profesjonelle part å fremheve tydelig alle endringer i en fast leveranse på en slik måte at man har

mulighet for å reagere uten å bruke lupe.

Avslutningsvis bestrider klager på det sterkeste at leveranse av ekstra beholder er foretatt i juni

2012 og mener det er Renovasjonsetaten som har bevisbyrden for dette. Kravet om tilbakebetaling av renovasjonsgebyr fastholdes.

Saksbehandling i første instans

Renovasjonsetaten gjør gjeldende at avfallsbeholderne er plassert slik at de er lett tilgjengelige for brukeren. Både plassering og tilsendt faktura, der det spesifikt fremkommer antall beholdere, taler etter etatens mening for at abonnenten skjønte eller burde skjønne at det forelå en feil. Etaten har ingen praksis for kvittering til kunde for utført leveranse. Etaten har heller ikke tidligere mottatt melding fra abonnenten om at bestilt beholder ikke ble levert og at det var noe galt med abonnementet.

For å ha et velfungerende gebyrsystem, er etaten avhengig av tilbakemelding fra abonnenten selv. Alt i alt taler den oppståtte situasjon for at abonnenten burde skjönt at det forelå en feil hva gjelder antall beholdere, og at det på dette grunnlag ikke foreligger et rettslig krav på tilbakebetaling i denne saken. Gjennom den kvartalsvise fakturaen som abonnenten mottar fra Oslo kemnerkontor, gjøres det oppmerksom på at det skal gis tilbakemelding til etaten dersom beregningsgrunnlaget avviker i forhold til det faktiske forhold.

I forskrift om renovasjon av husholdningsavfall i Oslo kommune § 3-5 står det at abonnenten plikter å kontrollere mottatt faktura slik at avfallsgebyret stemmer overens med den tjenesten som faktisk utføres.

Renovasjonsetaten er etter dette kommet til at det ikke er grunnlag for å imøtekomme klagers krav om tilbakebetaling av renovasjonsgebyr. Saken er så den 08.01.2019 oversendt Oslo kommunes klagenemnd for videre behandling.

Faglige sekretariats vurdering av klagen

Sekretariatet understreker at klagenemnda kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34. Nemnda skal vurdere de synspunkter som klageren

kommer med, og kan ta opp forhold som ikke er berørt av ham. Klagenemnda er dermed ikke bundet av klagers anførsler.

Saken gjelder klage over Renovasjonsetatens vedtak av 26.11.2018 om ikke å foreta tilbakebetaling av renovasjonsgebyr til Kethees Eiendom AS vedrørende Roseveien 2A. Innledningsvis påpekes at saken ikke er vurdert i forhold til foreldelseslovens bestemmelser. Sekretariatet vil således først vurdere saken i lys av den ulovfestede læren om retten til å kreve tilbakebetaling. Deretter vurderes spørsmålet om foreldelse.

Condictio indebiti

Spørsmålet om tilbakebetaling i det hele tatt skal skje, kan ikke avgjøres med henvisning til en konkret lovbestemmelse. Den ulovfestede læren om retten til å kreve tilbakebetaling gir anvisning på en konkret vurdering av hver sak under hensyn til et rimelig utfall, jf. Rt. 1985 s. 290.

Etter læren om *condictio indebiti* skal det foretas en konkret helhetsvurdering, der det særlig er to hensyn som må avveies mot hverandre. På den ene siden hensynet til at betalingsmottakeren skal kunne innrette seg i tillit til at endelig betaling har skjedd, og på den annen side korreksjonshensynet – hensynet til å rette opp feil betaling.

Relevante momenter er blant annet partenes subjektive forhold, i hvilken grad mottakeren har innrettet seg, og hvem som er nærmest til å bære ansvaret for feilbetalingen. Videre tas det gjerne hensyn til partenes profesjonalitet, tidsforløpet, om det vil ramme mottageren hardt å måtte tilbakebetale mv.

Klager opplyser å ha bestilt beholder i mai 2012, men bestrider at beholder er levert. Renovasjonsetaten opplyser å ha levert beholder i juni 2012, men mener den senere er kommet bort.

På bakgrunn av de vurderinger som må gjøres etter et rent *condictio indebiti*-grunnlag, antas det å være på det rene at det mest rimelige utfallet og dermed det riktige utfallet her, er at kommunen tilbakebetaler gebyret som er beregnet for beholderen.

Det ulike styrkeforholdet mellom partene, og hvilken betydning det vil ha for abonnenten ikke å få restitusjon av beløpet i forhold til betydningen for kommunen, må også fremheves.

Det synes å være abonnentens manglende undersøkelse og dermed manglende avdekking av forholdet, som etaten fremhever som avgjørende for at beløpet ikke skal betales tilbake. Til dette kan det anføres at det var like nærliggende for kommunen å oppdage forholdet, noe de også til slutt gjorde.

Sekretariatet er derfor kommet til at det er grunnlag for tilbakebetaling av beløpet som er beregnet i gebyr for den angjeldende avfallsbeholderen.

Foreldelse

Plikten til å tilbakebetale for mye betalt avfallsgebyr avbrytes av foreldelseslovens bestemmelser. Utgangspunktet er at krav eller deler av krav som er eldre enn tre år, er bortfalt

grunnet foreldelse, jf. foreldelseslovens § 2. Dette skulle i denne saken tilsi at krav på tilbakebetaling av gebyr innbetalt før august 2015 er bortfalt som foreldet.

Hovedregelen i foreldelsesloven må imidlertid vurderes opp mot en unntaksbestemmelse i loven

§ 10 hvorved foreldelse først inntreffer etter 10 år.

Det avgjørende moment i henhold til unntaksbestemmelsen, blir om klager kunne/burde ha skaffet seg kunnskap om at avfallsgebyret var feil beregnet på et tidligere tidspunkt enn da klager fikk opplyst fra Renovasjonsetaten om grunnen til at hun hadde fått en beholder til på 660

liter (august 2018).

Sekretariatet viser til at det stilles strenge krav til å fravike lovens hovedregel, som er tre år.

Videre anføres at vurderingene blir noe annerledes enn under en *condictio indebiti*-vurdering, idet det her legges større vekt på klagers undersøkelsesplikt. Det vises i den forbindelse til at klager i 2012 bestilte en beholder til. Klager hadde således en hvis oppfordring til å undersøke om bestillingen ble effektivert og om tilsendte fakturaer var i overensstemmelse med de faktiske forhold.

Sekretariatet er etter dette kommet til at hovedregelen i foreldelsesloven ikke kan fravikes i denne saken.

Faglig sekretariat tilrår etter dette at klager gis medhold i sin klage og at tilbakebetaling av feil beregnet avfallsgebyr gjøres i samsvar med foreldelseslovens hovedregel (3 år).

Klagenemndas faglige sekretariat, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, anbefaler klagenemnda å fatte følgende vedtak:

Klagenemnda kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34. Nemnda skal vurdere de synspunkter som klageren kommer med, og kan ta opp forhold som ikke er berørt av ham. Klagenemnda er dermed ikke bundet av klagers anførsler.

Saken gjelder klage over Renovasjonsetatens vedtak av 26.11.2018 om ikke å foreta tilbakebetaling av renovasjonsgebyr til Kethees Eiendom AS vedrørende Roseveien 2A.

Klager er fakturert for 1 ekstra avfallsbeholdere fra juni 2012, men mener denne ikke har vært satt opp av Renovasjonsetaten.

Innledningsvis påpekes at saken ikke er vurdert i forhold til foreldelseslovens bestemmelser. Klagenemnda vil således først vurdere saken i lys av den ulovfestede læren om retten til å kreve tilbakebetaling. Deretter vurderes spørsmålet om foreldelse.

Condictio indebiti

Spørsmålet om tilbakebetaling i det hele tatt skal skje, kan ikke avgjøres med henvisning til en konkret lovbestemmelse. Den ulovfestede læren om retten til å kreve tilbakebetaling gir

anvisning på en konkret vurdering av hver sak under hensyn til et rimelig utfall, jf. Rt. 1985 s. 290.

Etter læren om *condictio indebiti* skal det foretas en konkret helhetsvurdering, der det særlig er to hensyn som må avveies mot hverandre. På den ene siden hensynet til at betalingsmottakeren skal kunne innrette seg i tillit til at endelig betaling har skjedd, og på den annen side korreksjonshensynet – hensynet til å rette opp feil betaling.

Relevante momenter er blant annet partenes subjektive forhold, i hvilken grad mottakeren har innrettet seg, og hvem som er nærmest til å bære ansvaret for feilbetalingen. Videre tas det gjerne hensyn til partenes profesjonalitet, tidsforløpet, om det vil ramme mottageren hardt å måtte tilbakebetale mv. Klager opplyser å ha bestilt beholder i mai 2012, men bestrider at beholder er levert. Renovasjonsetaten opplyser å ha levert beholder i juni 2012, men mener den senere er kommet bort.

På bakgrunn av de vurderinger som må gjøres etter et rent *condictio indebiti*-grunnlag, antas det å være på det rene at det mest rimelige utfallet og dermed det riktige utfallet her er at kommunen tilbakebetaler gebyret som er beregnet for beholderen.

Det ulike styrkeforholdet mellom partene, og hvilken betydning det vil ha for abonnenten ikke å få restitusjon av beløpet i forhold til betydningen for kommunen, må også fremheves.

Det synes å være abonnentens manglende undersøkelse og dermed manglende avdekking av forholdet, som etaten fremhever som avgjørende for at beløpet ikke skal betales tilbake. Til dette kan det anføres at det var like nærliggende for kommunen å oppdage forholdet, noe de også til slutt gjorde.

Klagenemnda er derfor kommet til at det er grunnlag for tilbakebetaling av beløpet som er beregnet i gebyr for den angjeldende avfallsbeholderen.

Foreldelse

Plikten til å tilbakebetale for mye betalt avfallsgebyr avbrytes av foreldelseslovens bestemmelser. Utgangspunktet er at krav eller deler av krav som er eldre enn tre år, er bortfalt grunnet foreldelse, jf. foreldelseslovens § 2. Dette skulle i denne saken tilsi at krav på tilbakebetaling av gebyr innbetalt før august 2015 er bortfalt som foreldet.

Hovedregelen i foreldelsesloven må imidlertid vurderes opp mot en unntaksbestemmelse i loven § 10 hvorved foreldelse først inntreffer etter 10 år. Det avgjørende moment i henhold til unntaksbestemmelsen blir om klager kunne/burde ha skaffet seg kunnskap om at avfallsgebyret var feil beregnet på et tidligere tidspunkt enn da klager fikk opplyst fra Renovasjonsetaten om grunnen til at hun hadde fått en beholder til på 660 liter (august 2018).

Klagenemnda viser til at det stilles strenge krav til å fravike fra lovens hovedregel, som er tre år. Videre anføres at vurderingene blir noe annerledes enn under en *condictio indebiti*-vurdering, idet det her legges større vekt på klagers undersøkelsesplikt. Det vises i den forbindelse til at klager i 2012 bestilte en beholder til. Klager hadde således en hvis oppfordring til å undersøke om bestillingen ble effektivert og om tilsendte fakturaer var i overensstemmelse med de faktiske forhold.

Klagenemnda er etter dette kommet til at hovedregelen i foreldelsesloven ikke kan fravikes i denne saken. Klagenemnda er således kommet til at klager gis medhold i sin klage og at

tilbakebetaling av feil beregnet avfallsgebyr gjøres i samsvar med foreldelseslovens hovedregel i § 2 (3 år).

[19/02318]

Sak 3 Klage - Vedtak om flytteplikt etter veglova § 32 og ledningsforskriften § 16 (201904357) - Hafslund Nett AS

Saken gjelder:

Klagenemndas faglige sekretariat, dvs. Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, har i brev av 13.12.2019 avgitt slik innstilling til klagenemnda:

Saken gjelder klage over Bymiljøetatens vedtak av 16. oktober 2018, om flytteplikt etter veglova § 32 jf. ledningsforskriften § 16.

Bymiljøetaten (BYM) fattet vedtak med pålegg om flytteplikt 16. oktober 2018. Flytteplikten ble utløst på bakgrunn av et rekkefølgekrav som påla utbygger å etablere fortau langs Bygdøynesveien. Som følge av dette tiltaket måtte eksisterende lufthengte ledningsstrekking langs strekningen flyttes. Bymiljøetaten viste til at veiltaket kommer i konflikt med eksisterende veilysmaster, og at luftkabler som hadde fellesføringer i disse mastene, måtte legges om til bakkenett.

Hafslund Nett AS (HN) klaget på vedtaket 2. og 20. november 2018.

Klagenemndas faglige sekretariat, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, har gjennomgått saken og anbefaler at klagen ikke tas til følge.

2.1 Vilkår for saksbehandling

Vedtak om flytteplikt er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven (fvl.) § 2 første ledd bokstav b. Vedtaket kan derfor påklages etter fvl. § 28 første ledd, og Oslo kommunes klagenemnd er riktig klageinstans etter fvl. § 28 andre ledd.

Hafslund Nett AS er part i saken etter fvl. § 2 første ledd bokstav e.

Vedtaket som er påklaget ble fattet 16. oktober 2018. Hafslund Nett AS ba om utvidet klagefrist 2. november, innenfor klagefristen, og fikk innvilget dette. Endelig klage ble fremmet 20. november 2018. Klagefristen som følger av fvl. § 29 er dermed overholdt.

Det foreligger etter dette ingen grunn til å avvise behandling av klagen.

2.2 Sakens bakgrunn

Det har vært noe korrespondanse mellom Bymiljøetaten og Hafslund Nett i anledning saken. For ordens skyld gis en oversikt over denne korrespondansen her, med en gjennomgang av sakens faktiske sider.

Bymiljøetaten varslet 19. juni 2018 pålegg om flytting av eksisterende luftkabler ned i bakken. Varselet ble sendt Kruse Smith Entreprenør AS.

Etaten fattet vedtak med pålegg om flytteplikt 16. oktober 2018.

Bakgrunnen for vedtaket var at tiltak som skulle utføres av en privat utbygger på strekningen, som følge av et rekkefølgekrav i reguleringsplan S-4885, gjorde det nødvendig å flytte eksisterende luftstrekk. Som en del av rekkefølgekravet ble utbygger pålagt å etablere fortau langs Bygdøynesveien. For å opprettholde krav til belysning var det nødvendig å etablere en ny lysmast på den strekningen rekkefølgekravet omfattet.

De omtalte ledningene var plassert i luftheng i stolper på den siden av veien som ligger inn mot utbyggingsområdet (se bilder: dok. 10a og 10b). Belysningsanlegget var plassert i de samme stolpene.

Den 2. november 2018 fremmet Hafslund Nett AS (HN) en foreløpig klage på vedtaket. HN hadde ikke fått tilsendt varselet, og trengte mer tid på å undersøke forholdene ved saken.

Den 20. november fremmet HN endelig klage på vedtaket.

Ved brev 28. februar 2019 utdypet Bymiljøetaten bakgrunnen for vedtaket overfor klager, herunder forklarte etaten at den nyere bestemmelsen i ledningsforskriften ville legges til grunn og at det ikke var ment å pålegge flytting av stikkledninger utenfor veglovas anvendelsesområde.

HN svarte på denne henvendelsen 20. mars 2019. HN opprettholdt sin klage og så ikke behov for å kommentere saken ytterligere.

Bymiljøetaten opprettholdt sitt vedtak, og sendte saken videre til behandling i klagenemnda 12. juni 2019.

2.3 Rettslig grunnlag

Det følger av lov 21. juni 1963 nr. 23 om vegar (veglova, vegl.) § 32 at infrastruktur som elektriske ledninger, herunder vann- og kloakkledninger mv. ikke uten løyve må «leggjast over, under, langs eller nærare offentlig veg enn 3 meter frå vegkant, målt vassrett».

Det følger av forskrift 8. oktober 2013 nr. 1212 om saksbehandling og ansvar ved legging og flytting av ledninger over, under og langs offentlig veg (ledningsforskriften, lf.) § 1 at «det overordnede målet med vegen er å sikre framkommelighet på en trygg måte. Vegmyndigheten skal samtidig bidra til at veggrunn skal kunne benyttes til etablering av annen infrastruktur».

Det ble gjort endringer i ledningsforskriften i 2018, herunder endringer i § 16. Partene er enige om at det er de nye bestemmelsene i ledningsforskriften som skal anvendes på forholdet.

Etter ledningsforskriften § 16 første ledd er ledningseier forpliktet til «for egen regning å foreta endringer på ledningsanlegg, eller fjerne ledningsanlegget, som følge av vegtiltak, dersom det er nødvendig av hensyn til veginteressene».

Det følger av ledningsforskriften § 16 andre ledd at «i ny tillatelse etter veglova § 32 som følger av pålegg etter første ledd, kan ikke vegmyndigheten stille vilkår som i vesentlig grad vanskeliggjør eller øker kostnadene ved etableringen av ledningsanlegget, uten at fordelene for veginteressene blir klart større enn ulempene for ledningseier og berørte grunneiere og naboer».

2.4 Klagers anførsler

Hafslund Nett (HN) mener at Bymiljøetaten har fattet et vedtak som det ikke er hjemmel for etter veglova og gjeldende ledningsforskrift, og som derfor er ugyldig.

Sekundært anfører klager at HN uansett ikke vil være forpliktet til å dekke kostnadene med kablingen, da de ikke kan se at fordelene for veginteressen er klart større enn ulempene for HN.

Klagers anførsler gjennomgås nærmere i avsnitt 3 *Faglig sekretariats vurdering*.

2.5 Behandling i første instans

Bymiljøetatens vurdering er at flytting av ledningsanlegget var nødvendig som følge av veginteressen.

Bymiljøetaten har, etter en samlet vurdering av sakens opplysninger, kommet fram til at etatens vedtak av 16. oktober 2018 opprettholdes. Saken ble oversendt Oslo kommunes klagenemnd den 12. juni 2019, i samsvar med forvaltningsloven § 33 tredje ledd (vedlegg 1).

Etatens merknader gjennomgås nærmere i avsnitt 3 *Faglig sekretariats vurdering*.

Faglig sekretariats vurdering av klagen

Faglig sekretariat for klagenemnda, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, understreker at klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye opplysninger, jf. fvl. § 34. Den skal vurdere de synspunkter som klager kommer med, og kan ta opp forhold som ikke er berørt av ham. Klagenemnda er dermed ikke bundet av klagers anførsler.

Saken gjelder klage over Bymiljøetatens vedtak om flytteplikt etter veglova § 32 og ledningsforskriften § 16. Hafslund Nett AS (HN) er stolpeeier og ble pålagt å legge om eksisterende ledningsanlegg i luftheng til bakkenett.

Det følger av veglova § 32 at infrastruktur som elektriske ledninger, herunder vann- og kloakkledninger mv. ikke uten løyve må «leggjast over, under, langs eller nærare offentleg veg enn 3 meter frå vegkant, målt vassrett».

Det er alminnelig akseptert at eldre infrastruktur som ligger innenfor veiområdet, ligger på løyve, selv om dette ikke kan dokumenteres. Partene er enige om at de ledningene som er omtvistet i saken, ligger innenfor veiområdet og ligger på løyve, og dermed er omfattet av bestemmelsene i veglova og ledningsforskriften.

Etter ledningsforskriften § 16 er ledningseier forpliktet til «for egen regning å foreta endringer på ledningsanlegg, eller fjerne ledningsanlegget, som følge av vegtiltak, dersom det er nødvendig av hensyn til veginteressen».

Klager skriver at de anser vedtaket som et pålegg om å ta kostnadene med flytting av dagens lavspennings luftledning langs Bygdøynesveien, samt reetablering av dette anlegget som jordkabler.

Videre anser klager vedtaket som et pålegg om flytting og omlegging av stikkledninger til grunneierne. I flytteprosjektet initiert av utbygger, har HN forutsatt at dersom disse stikkledningene skal kables, må enten grunneier eller utbygger ta merkostnadene med kablingen. Når det gjelder pålegg om flytting av stikkledninger til grunneierne, har BYM forklart at deres kommentar knyttet til leietakere og brukere av ledningsanlegget var ment som en opplysning og påminnelse, og ikke som et pålegg etter veglova (dok. 6). Denne anførselen kommenteres derfor ikke nærmere av faglig sekretariat.

Klager har pekt på at flytteprosjektet opprinnelig ble initiert av en henvendelse som av HN ble oppfattet som et vanlig kundeinitiert prosjekt, og at det opprinnelig ble skissert en kostnadsdeling mellom utbygger og HN. Pålegget etter vegl. § 32, om at netteier skulle legge om til jordkabel for egen kostnad, kom først i ettertid. Faglig sekretariat kan ikke se at dette har relevans for hjemmelsspørsmålet etter vegl. § 32 og ledningsforskriften § 16. Sekretariatet forstår heller ikke klager slik at dette er en påstand knyttet til gyldigheten av vedtaket. Denne anførselen blir derfor heller ikke nærmere kommentert.

Hovedspørsmålet er etter dette om Bymiljøetaten kunne pålegge ledningsanlegget flyttet for ledningseiers kostnad.

Det er to vilkår som må være oppfylt for at ledningseier skal kunne pålegges flytting for egen kostnad etter ledningsforskriften § 16. Behovet for endringer i ledningsanlegget må oppstå *som følge av vegtiltak*, og endring/flytting må være *nødvendig av hensyn til veginteressen*.

Det første spørsmålet er om pålegget ble utløst *som følge av vegtiltak*.

For å svare på spørsmålet er det nødvendig å ta stilling til hva som ligger i begrepet *vegtiltak*. Det kan ikke leses ut av bestemmelsen et krav om at endringen må være *nødvendig* som følge av vegtiltaket, det er tilstrekkelig at endringsbehovet faktisk utløses av et vegtiltak. De to vilkårene «som følge av vegtiltak», og «nødvendig av hensyn til veginteressen» flyter imidlertid av naturlige årsaker noe over i hverandre, da begrepet *vegtiltak* tolkes i lys av begrepet *veginteressen*.

Vilkåret om at flytteplikten må oppstå som følge av vegtiltak, ble tatt inn i ledningsforskriften i 2018 for å avgrense mot endringsbehov som følger av arbeid på veg som primært gjelder andre hensyn enn selve veginteressen, som for eksempel vann- og avløpstiltak.

Da ledningsforskriften § 16 ble endret, ble det utarbeidet merknader til denne. På side 3 i merknadene beskrives begrepet vegtiltak slik:

«Med begrepet 'vegtiltak' forstås fysiske tiltak på vegen som er initiert av hensyn til veginteressen. Vegtiltak som kan begrunne flytting for egen kostnad vil f. eks. være tiltak som gjøres av hensyn til en betryggende trafikkavvikling eller drift og vedlikehold av vegen. Det vil ikke være et vegtiltak dersom arbeidene i vegen primært er utløst f. eks. av vann- og avløpstiltak.»

Klager anfører at det ikke er nødvendig å flytte luftledningen *som følge av vegtiltaket*. Klager mener at den reelle begrunnelsen for å kreve flytting av luftledningen synes å være hensynet til områdets estetiske karakter. Faglig sekretariat mener at denne anførselen mer naturlig hører hjemme under spørsmålet om flytting var *nødvendig av hensyn til veginteressen*, og vil behandle denne anførselen der.

Det er rekkefølgebestemmelsene i reguleringsplan for Bygdøynesveien 15, S-4885, som danner grunnlaget for utbyggers forpliktelse til å opparbeide veien, og som dermed er bakgrunnen for at flytteplikten ble utløst. Det framgår av Bymiljøetatens vedtak at utbyggers rekkefølgekrav bestod i å opparbeide vei og fortau langs Bygdøynesveien i henhold til byggeplaner som skulle godkjennes av Bymiljøetaten.

Faglig sekretariat mener det er klart at opparbeiding av vei og fortau må være å regne som *vegtiltak*, og at flytteplikten ble utløst som følge av dette arbeidet.

Spørsmålet er etter dette om endringene på ledningsanlegget var nødvendige av hensyn til veginteressen, jf. lf. § 16 første ledd. Ifølge merknadene til bestemmelsen, må det gjøres en vurdering av forholdene på stedet, og det heter videre:

«Med 'veginteressen' menes vegmyndighetens ansvar for å planlegge, bygge, vedlikeholde og drifte offentlige veger, herunder arbeid med framtidige utvidelser av vegen, vegsikkerhet og ivaretagelse av allmenne ferdselsinteresser, veginteressen kan også omfatte andre hensyn enn bare vegmyndighetenes spesifikke sektorinteresse i den grad disse faller inn under formålsparagrafen i veglova § 1a.»

Etter veglova § 1 a er formålet med veglova:

«å trygge planlegging, bygging, vedlikehold og drift av offentlige og private vegar, slik at trafikken på dei kan gå på eit vis som trafikantane og samfunnet til ei kvar tid kan vere tente med. Det er ei overordna målsetting for vegstyresmaktene å skape størst mogleg trygg og god avvikling av trafikken og ta omsyn til grannane, eit godt miljø og andre samfunnsinteresser elles.»

Hva som er *veginteressen* kan med andre ord tolkes forholdsvis vidt. I Rettsdatas lov-kommentar til veglova § 1 a står det at «bestemmelsen tar sikte på å gi signal til saksbehandlerne i vegetaten og til omverdenen at vegmyndigheten i sitt arbeid ikke utelukkende skal ha vegmyndighetenes interesser for øye».

Klager anfører at det ikke er nødvendig å flytte luftledningen *som følge av vegtiltaket*. Klager mener at den reelle begrunnelsen for å kreve flytting av luftledningen synes å være hensynet til områdets estetiske karakter.

Klager mener videre at det ikke er nødvendig å flytte luftledningen for å gjennomføre tiltaket. I forhåndsvarselet viser BYM til trafikksikkerhetshensyn, men dette synes, etter klagers mening, å være knyttet til behovet for nye lysmaster som ikke berører luftledningen på vestsiden av veien.

Bymiljøetaten skriver i sin oversendelse til klagenemnda at de faser ut alle tremaster på grunn av trafikksikkerhet:

«Ved etablering av nye lysmaster til belysning skal det benyttes stålmaster som deformeres/knekker ved en eventuell påkjørsel. Dette reduserer kreftene i en påkjørsel og bidrar til å redusere skadeomfanget. Dersom stålmaster blir påkjørt og knekker vil strømkabler og evt. andre type ledningsstrekke berøres og ødelegges, og dette kan forårsake større skader. Stålmaster er heller ikke dimensjonert for etablering av fellesføring (andre ledningsstrekke).»

Bymiljøetatens vurdering var på bakgrunn av dette at det, ut fra trafikksikkerhetshensyn, ikke ville være forsvarlig å etablere en stålmaster midt inne i et luftstrekke. Ved en påkjørsel ville stålmasteren kunne rive ned lufthengt ledningsstrekke, med blant annet strømførende ledninger.

Etaten beskriver videre at veien ble utvidet mot utbyggingsområdet, med opptil 45 cm (se dok. 11). Om tremastene ble stående, ville utvidelsen medføre at enkelte tremaster ville blitt stående helt inntil asfalkanten, noe som i seg selv ville medført en betydelig trafikksikkerhetsrisiko. Dette ville også vanskeliggjort drift av veien i betydelig grad, herunder brøyting.

En av tremastene var opprinnelig bardunert inn på utbyggingsområdet (se bilder i dok 10b og 10d). Det var ikke plass til bardunen etter utbyggingen, og dette var en medvirkende årsak til at masten måtte fjernes. Etaten skriver at også dette er relatert til trafikksikkerheten på stedet.

Bymiljøetatens redegjørelse viser at det er relevante og vektige veghensyn – trafikksikkerhet og drift av veg – som ligger til grunn for flytteplikten. Sekretariatet kan ikke se at det er estetiske hensyn som ligger til grunn, slik klager har anført.

Klager har anført at det ikke er noen konflikt mellom luftledningen og tiltaket. HN mener at luftledningen ikke står i veien for selve vegtiltaket. Slik klager har skjønt det, skal nytt fortau etableres på østsiden av veien, slik at luftledningen som er etablert på vestsiden av veien ikke blir berørt.

Klager kan ikke se at det i forhåndsvarselet eller i vedtaket er dokumentert noen årsakssammenheng mellom etablering av fortauet/de nye lysmastene, og behovet for å flytte luftledningen. Klager kan derfor ikke se at utløsning av flytteplikten for nettleiers kostnad er *nødvendig av hensyn til veginteressen*.

Bymiljøetaten har anført at det var nødvendig å flytte ledningene som følge av veitiltaket. Selv om utbygger ble pålagt å etablere fortau på motsatt side av veien, var det nødvendig å etablere en ny lysmast på strekningen for å opprettholde kravet til belysning. Etaten skriver at det tidlig i prosjektet ble klart at eksisterende stolper måtte flyttes som følge av veitiltaket. Det ble også tidlig klart at det ikke ville være mulig å opprettholde den opprinnelige stolpekonstruksjonen, hovedsakelig på grunn av at det ikke var praktisk mulig å forankre slike stolper etter veitiltaket.

Videre har Bymiljøetaten skrevet at stålmaster ikke er dimensjonert for etablering av fellesføring (andre ledningsstrekke). Faglig sekretariat mener at dette taler for at det var nødvendig av hensyn til trafikksikkerheten å flytte eksisterende luftstrekke, og legge ledninger i bakken.

Faglig sekretariat mener at Bymiljøetaten har redegjort godt for at det var nødvendig å flytte ledningene på grunn av veginteressen. Sekretariatet mener at både trafikksikkerhet og drift av veien er vektige hensyn, som må sies å være i kjernen av begrepet veginteressen. Det er også godtgjort at det var *nødvendig* å flytte ledningsanlegget for å ivareta de ovennevnte hensynene. Sekretariatet viser til at de nye stålmasterne vanskelig kunne kombineres med lufthengt ledningsanlegg, og at det ville bli lite plass til eksisterende tremaster etter utvidelsen av vegen. Trafikksikkerhetshensyn nødvendiggjorde derfor flytting av kablene til bakken.

Bymiljøetaten har også anført at de mener hensynet til et godt bo- og ferdselsmiljø også i noen grad trekker i retning av at det var nødvendig å flytte eksisterende ledningsanlegg som følge av veginteressen. Faglig sekretariat er enig i at dette er hensyn som er relevante etter veglova § 1 a, selv om disse hensynene blir sekundære etter de ovennevnte hensynene til trafikksikkerhet og drift av vei.

Faglig sekretariat legger Bymiljøetatens faglige vurdering til grunn, og mener det er sannsynliggjort at det var nødvendig å flytte ledningene på grunn av arbeidet som skulle utføres, av hensyn til veginteressen.

Klager har sekundært anført at de uansett ikke vil være forpliktet til å dekke kostnadene med

kablingen, da de ikke kan se at fordelene for veginteressen er klart større enn ulempene for HN, jf. ledningsforskriften § 16 andre ledd.

Etter ledningsforskriften § 16 andre ledd «kan ikke vegmyndigheten stille vilkår som i vesentlig grad vanskeliggjør eller øker kostnadene ved etableringen av ledningsanlegget, uten at fordelene for veginteressen blir klart større enn ulempene for ledningseier og berørte grunneiere og naboer».

Ledningsforskriften § 16 andre ledd regulerer adgangen til å fastsette tyngende vilkår av hensyn til veginteressen, når det er gitt pålegg om fjerning av anlegg i medhold av første ledd. Bestemmelsen skal, ifølge merknadene, sikre at flyttingen ikke blir en urimelig økonomisk belastning for ledningseier, sett hen til at hun fra før har hatt ledningsanlegg på stedet:

«Bestemmelsen kommer til anvendelse der det er mulig med alternative plasseringer eller der vegmyndigheten vurderer å stille krav til det nye ledningsanlegget som i vesentlig grad vanskeliggjør eller øker kostnadene ved reetableringen av ledningsanlegget.»

I merknadene fremheves, som eksempel, problemstillingen om vegmyndigheten kan kreve at et ledningsanlegg i luftspenn må bygges om til et jordkabelanlegg. Dersom vegmyndigheten skal kunne stille vilkår om slik kabling, må fordelene for veginteressen være klart større enn ulempene for ledningseier og andre berørte:

«I interesseavveiningen må vegmyndigheten ta i betraktning om det er vegmyndighetens spesifikke sektorinteresse eller andre hensyn som begrunner vilkåret. (...) Vegmyndigheten kan f.eks. ikke kreve jordkabling av et luftspenn dersom det utelukkende er av estetiske hensyn eller av hensyn til et ønske om samordning av infrastruktur.»

Faglig sekretariat viser til ovennevnte vurdering av hvilke hensyn som er ivarettatt ved utføring av tiltaket, og mener at hensynene til trafikksikkerhet og drift av vei er klart innenfor vegmyndighetens sektorinteresse.

Bymiljøetaten har vist til at ledningseier ikke lenger kunne opprettholdt sitt anlegg slik det tidligere så ut, og at eneste alternativ til flytting ville vært pålegg om å fjerne anlegget. BYM viser videre til at utbygger hadde lagt til rette for flyttingen av anlegget, slik at ledningseiers økonomiske belastning i dette tilfellet ble kraftig redusert.

Slik faglig sekretariat forstår det, vil generell omlegging til stålmaster føre til at ledninger i stadig mindre grad vil kunne etableres som luftstrekk, grunnet stålmasterenes kapasitet. Dette taler etter sekretariatets syn for at ledningseiere må akseptere vilkår om jordkabling for å kunne legge ledninger langs offentlig vei. Selv om dette ikke i seg selv taler for at slik jordkabling skal kunne pålegges for ledningseiers kostnad alene, mener sekretariatet at vilkåret etter § 16 andre ledd er oppfylt i dette tilfellet.

Sekretariatet har allerede vist til at det er sentrale sektorinteresser som begrunner flytteplikten, og at ledningseiers kostnad i dette tilfellet var kraftig redusert.

Det skal også legges vekt på hensynet til andre berørte. Ettersom det uansett ble utført byggearbeid på den aktuelle strekningen, og opparbeiding av vei og lysanlegg til standard må antas å gi naboer en bedre situasjon på sikt, kan ikke sekretariatet se at hensynet til grunneiere eller naboer taler mot vilkåret om at kablene skulle legges i bakken.

Faglig sekretariat kan etter dette ikke se at vilkår om å legge kablene i bakken i vesentlig grad har vanskeliggjort eller økt kostnadene ved etableringen av ledningsanlegget. Sekretariatet

mener uansett at fordelene for veginteressen er klart større enn ulempene for ledningseier og berørte grunneiere og naboer.

Faglig sekretariat anbefaler at klagen ikke tas til følge.

Klagenemndas faglige sekretariat, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, anbefaler klagenemnda å fatte følgende vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Saken gjelder klage over Bymiljøetatens vedtak om flytteplikt etter veglova § 32 og ledningsforskriften § 16. Hafslund Nett AS (HN) er stolpeeier, og ble pålagt å legge om eksisterende ledningsanlegg i luftheng, til bakkenett.

Det følger av veglova § 32 at infrastruktur som elektriske ledninger, herunder vann- og kloakkledninger mv. ikke uten løyve må «leggjast over, under, langs eller nærare offentlig veg enn 3 meter frå vegkant, målt vassrett».

Det er alminnelig akseptert at eldre infrastruktur som ligger innenfor veiområdet, ligger på løyve, selv om dette ikke kan dokumenteres. Partene er enige om at de ledningene som er omtvistet i saken, ligger innenfor veiområdet og ligger på løyve, og dermed er omfattet av bestemmelsene i veglova og ledningsforskriften.

Etter ledningsforskriften § 16 er ledningseier forpliktet til «for egen regning å foreta endringer på ledningsanlegg, eller fjerne ledningsanlegget, som følge av vegtiltak, dersom det er nødvendig av hensyn til veginteressen».

Klager skriver at de anser vedtaket som et pålegg om å ta kostnadene med flytting av dagens lavspennings luftledning langs Bygdøynesveien, samt reetablering av dette anlegget som jordkabler.

Videre anser klager vedtaket som et pålegg om flytting og omlegging av stikkledninger til grunneierne. I flytteprosjektet initiert av utbygger, har HN forutsatt at dersom disse stikkledningene skal kables, må enten grunneier eller utbygger ta merkostnadene med kablingen. Når det gjelder pålegg om flytting av stikkledninger til grunneierne, har BYM forklart at deres kommentar knyttet til leietakere og brukere av ledningsanlegget var ment som en opplysning og påminnelse, og ikke som et pålegg etter veglova (dok. 6). Denne anførselen kommenteres derfor ikke nærmere av klagenemnda.

Klager har pekt på at flytteprosjektet opprinnelig ble initiert av en henvendelse, som av HN ble oppfattet som et vanlig kundeinitiert prosjekt, og at det opprinnelig ble skissert en kostnadsdeling mellom utbygger og HN. Pålegget etter vegl. § 32, om at netteier skulle legge om til jordkabel for egen kostnad, kom først i ettertid. Klagenemnda kan ikke se at dette har relevans for hjemmelsspørsmålet etter vegl. § 32 og ledningsforskriften § 16. Nemnda forstår heller ikke klager slik at dette er en påstand knyttet til gyldigheten av vedtaket. Denne anførselen blir derfor heller ikke nærmere kommentert.

Hovedspørsmålet er etter dette om Bymiljøetaten kunne pålegge ledningsanlegget flyttet for ledningseiers kostnad.

Det er to vilkår som må være oppfylt for at ledningseier skal kunne pålegges flytting for egen kostnad etter ledningsforskriften § 16. Behovet for endringer i ledningsanlegget må oppstå *som følge av vegtiltak*, og endring/flytting må være *nødvendig av hensyn til veginteressen*.

Det første spørsmålet er om pålegget ble utløst *som følge av vegtiltak*.

For å svare på spørsmålet er det nødvendig å ta stilling til hva som ligger i begrepet *vegtiltak*. Det kan ikke leses ut av bestemmelsen et krav om at endringen må være *nødvendig* som følge av vegtiltaket, det er tilstrekkelig at endringsbehovet faktisk utløses av et vegtiltak. De to vilkårene «*som følge av vegtiltak*» og «*nødvendig av hensyn til veginteressen*», flyter imidlertid av naturlige årsaker noe over i hverandre, da begrepet *vegtiltak* tolkes i lys av begrepet *veginteressen*.

Vilkåret om at flytteplikten må oppstå som følge av vegtiltak, ble tatt inn i ledningsforskriften i 2018, for å avgrense mot endringsbehov som følger av arbeid på veg som primært gjelder andre hensyn enn selve veginteressen, som for eksempel vann- og avløpstiltak.

Da ledningsforskriften § 16 ble endret, ble det utarbeidet merknader til denne. På side 3 i merknadene beskrives begrepet vegtiltak slik:

«Med begrepet 'vegtiltak' forstås fysiske tiltak på vegen som er initiert av hensyn til veginteressen. Vegtiltak som kan begrunne flytting for egen kostnad vil f. eks. være tiltak som gjøres av hensyn til en betryggende trafikkavvikling eller drift og vedlikehold av vegen. Det vil ikke være et vegtiltak dersom arbeidene i vegen primært er utløst f. eks. av vann- og avløpstiltak.»

Klager anfører at det ikke er nødvendig å flytte luftledningen *som følge av vegtiltaket*. Klager mener at den reelle begrunnelsen for å kreve flytting av luftledningen, synes å være hensynet til områdets estetiske karakter. Klagenemnda mener at denne anførselen mer naturlig hører hjemme under spørsmålet om flytting var *nødvendig av hensyn til veginteressen*, og vil behandle denne anførselen der.

Det er rekkefølgebestemmelsene i reguleringsplan for Bygdøynesveien 15, S-4885, som danner grunnlaget for utbyggers forpliktelse til å opparbeide veien, og som dermed er bakgrunnen for at flytteplikten ble utløst. Det framgår av Bymiljøetatens vedtak at utbyggers rekkefølgekrav bestod i å opparbeide vei og fortau langs Bygdøynesveien i henhold til byggeplaner som skulle godkjennes av Bymiljøetaten.

Klagenemnda mener det er klart at opparbeiding av vei og fortau må være å regne som *vegtiltak*, og at flytteplikten ble utløst som følge av dette arbeidet.

Spørsmålet er etter dette om endringene på ledningsanlegget var nødvendige av hensyn til veginteressen, jf. lf. § 16 første ledd. Ifølge merknadene til bestemmelsen, må det gjøres en vurdering av forholdene på stedet, og det heter videre:

«Med 'veginteressen' menes vegmyndighetens ansvar for å planlegge, bygge, vedlikeholde og drifte offentlige veger, herunder arbeid med framtidige utvidelser av vegen, vegsikkerhet og ivaretagelse av allmenne ferdselsinteresser, veginteressen kan også omfatte andre hensyn enn bare vegmyndighetenes spesifikke sektorinteresse i den grad disse faller inn under formålsparagrafen i veglova § 1a.»

Etter veglova § 1 a er formålet med veglova:

«å tryggje planlegging, bygging, vedlikehald og drift av offentlege og private vegar, slik at trafikken på dei kan gå på eit vis som trafikantane og samfunnet til ei kvar tid kan vere tente med. Det er ei overordna målsetting for vegstyresmaktene å skape størst mogleg trygg og god avvikling av trafikken og ta omsyn til grannane, eit godt miljø og andre samfunnsinteresser elles.»

Hva som er *veginteressen* kan med andre ord tolkes forholdsvis vidt. I Rettsdatas lov-kommentar til veglova § 1 a står det at «bestemmelsen tar sikte på å gi signal til saksbehandlerne i vegetaten og til omverdenen at vegmyndigheten i sitt arbeid ikke utelukkende skal ha vegmyndighetenes interesser for øye».

Klager anfører at det ikke er nødvendig å flytte luftledningen *som følge av vegtiltaket*. Klager mener at den reelle begrunnelsen for å kreve flytting av luftledningen synes å være hensynet til områdets estetiske karakter.

Klager mener videre at det ikke er nødvendig å flytte luftledningen for å gjennomføre tiltaket. I forhåndsvarselet viser BYM til trafikksikkerhetshensyn, men dette synes, etter klagers mening, å være knyttet til behovet for nye lysmaster som ikke berører luftledningen på vestsiden av veien.

Bymiljøetaten skriver i sin oversendelse til klagenemnda at de faser ut alle tremaster på grunn av trafikksikkerhet:

«Ved etablering av nye lysmaster til belysning skal det benyttes stålmaster som deformeres/knekker ved en eventuell påkjørsel. Dette reduserer kreftene i en påkjørsel og bidrar til å redusere skadeomfanget. Dersom stålmaster blir påkjørt og knekker vil strømkabler og evt. andre type ledningsstrekk berøres og ødelegges, og dette kan forårsake større skader. Stålmaster er heller ikke dimensjonert for etablering av fellesføring (andre ledningsstrekk).»

Bymiljøetatens vurdering var på bakgrunn av dette at det, ut fra trafikksikkerhetshensyn, ikke ville være forsvarlig å etablere en stålmast midt inne i et luftstrekk. Ved en påkjørsel ville stålmasten kunne rive ned lufthengt ledningsstrekk, med blant annet strømførende ledninger.

Etaten beskriver videre at veien ble utvidet mot utbyggingsområdet, med opptil 45 cm (se dok. 11). Om tremastene ble stående, ville utvidelsen medføre at enkelte tremaster ville blitt stående helt inntil asfaltkanten, noe som i seg selv ville medført en betydelig trafikksikkerhetsrisiko. Dette ville også vanskeliggjort drift av veien i betydelig grad, herunder brøyting.

En av tremastene var opprinnelig bardunert inn på utbyggingsområdet (se bilder i dok 10b og 10d). Det var ikke plass til bardunen etter utbyggingen, og dette var en medvirkende årsak til at masten måtte fjernes. Etaten skriver at også dette er relatert til trafikksikkerheten på stedet.

Bymiljøetatens redegjørelse viser at det er relevante og vektige veghensyn – trafikksikkerhet og drift av veg – som ligger til grunn for flytteplikten. Klagenemnda kan ikke se at det er estetiske hensyn som ligger til grunn, slik klager har anført.

Klager har anført at det ikke er noen konflikt mellom luftledningen og tiltaket. HN mener at luftledningen ikke står i veien for selve vegtiltaket. Slik klager har skjønnet det, skal nytt fortau etableres på østsiden av veien, slik at luftledningen som er etablert på vestsiden av veien ikke blir berørt.

Klager kan ikke se at det i forhåndsvarselet eller i vedtaket er dokumentert noen årsakssammenheng mellom etablering av fortauet/de nye lysmastene, og behovet for å flytte luftledningen. Klager kan derfor ikke se at utløsning av flytteplikten for nettleiers kostnad er *nødvendig av hensyn til veginteressen*.

Bymiljøetaten har anført at det var nødvendig å flytte ledningene som følge av veitiltaket. Selv om utbygger ble pålagt å etablere fortau på motsatt side av veien, var det nødvendig å etablere en ny lysmast på strekningen for å opprettholde kravet til belysning. Etaten skriver at det tidlig i prosjektet ble klart at eksisterende stolper måtte flyttes som følge av veitiltaket. Det ble også tidlig klart at det ikke ville være mulig å opprettholde den opprinnelige stolpekonstruksjonen, hovedsakelig på grunn av at det ikke var praktisk mulig å forankre slike stolper etter veitiltaket.

Videre har Bymiljøetaten skrevet at stålmaster ikke er dimensjonert for etablering av fellesføring (andre ledningsstrekke). Klagenemnda mener at dette taler for at det var nødvendig av hensyn til trafikksikkerheten å flytte eksisterende luftstrekke og legge ledninger i bakken.

Klagenemnda mener at Bymiljøetaten har redegjort godt for at det var nødvendig å flytte ledningene på grunn av veginteressen. Nemnda mener at både trafikksikkerhet og drift av veien er viktige hensyn, som må sies å være i kjernen av begrepet veginteressen. Det er også godtgjort at det var *nødvendig* å flytte ledningsanlegget for å ivareta de ovennevnte hensynene. Klagenemnda viser til at de nye stålmasterne vanskelig kunne kombineres med luftthengt ledningsanlegg, og at det ville bli lite plass til eksisterende tremaster etter utvidelsen av vegen. Trafikksikkerhetshensyn nødvendiggjorde derfor flytting av kablene til bakken.

Bymiljøetaten har også anført at de mener hensynet til et godt bo- og ferdselsmiljø også i noen grad trekker i retning av at det var nødvendig å flytte eksisterende ledningsanlegg som følge av veginteressen. Klagenemnda er enig i at dette er hensyn som er relevante etter veglova § 1 a, selv om disse hensynene blir sekundære etter de ovennevnte hensynene til trafikksikkerhet og drift av vei.

Klagenemnda legger Bymiljøetatens faglige vurdering til grunn, og mener det er sannsynliggjort at det var nødvendig å flytte ledningene på grunn av arbeidet som skulle utføres, av hensyn til veginteressen.

Klager har sekundært anført at de uansett ikke vil være forpliktet til å dekke kostnadene med kablingen, da de ikke kan se at fordelene for veginteressen er klart større enn ulempene for HN, jf. ledningsforskriften § 16 andre ledd.

Etter ledningsforskriften § 16 andre ledd «kan ikke vegmyndigheten stille vilkår som i vesentlig grad vanskeliggjør eller øker kostnadene ved etableringen av ledningsanlegget, uten at fordelene for veginteressen blir klart større enn ulempene for ledningseier og berørte grunneiere og naboer».

Ledningsforskriften § 16 andre ledd regulerer adgangen til å fastsette tyngende vilkår av hensyn til veginteressen, når det er gitt pålegg om fjerning av anlegg i medhold av første ledd. Bestemmelsen skal, ifølge merknadene, sikre at flyttingen ikke blir en urimelig økonomisk belastning for ledningseier, sett hen til at hun fra før har hatt ledningsanlegg på stedet:

«Bestemmelsen kommer til anvendelse der det er mulig med alternative plasseringer eller der vegmyndigheten vurderer å stille krav til det nye ledningsanlegget som i vesentlig grad vanskeliggjør eller øker kostnadene ved reetableringen av ledningsanlegget.»

I merknadene fremheves, som eksempel, problemstillingen om vegmyndigheten kan kreve at et ledningsanlegg i luftspenn må bygges om til et jordkabelanlegg. Dersom vegmyndigheten skal kunne stille vilkår om slik kabling, må fordelene for veginteressen være klart større enn ulempene for ledningseier og andre berørte:

«I interesseavveiningen må vegmyndigheten ta i betraktning om det er vegmyndighetens spesifikke sektorinteresse eller andre hensyn som begrunner vilkåret. (...) Vegmyndigheten kan f.eks. ikke kreve jordkabling av et luftspenn dersom det utelukkende er av estetiske hensyn eller av hensyn til et ønske om samordning av infrastruktur.»

Klagenemnda viser til ovennevnte vurdering av hvilke hensyn som er ivaretatt ved utføring av tiltaket, og mener at hensynene til trafikksikkerhet og drift av vei er klart innenfor vegmyndighetens sektorinteresse.

Bymiljøetaten har vist til at ledningseier ikke lenger kunne opprettholdt sitt anlegg slik det tidligere så ut, og at eneste alternativ til flytting ville vært pålegg om å fjerne anlegget. BYM viser videre til at utbygger hadde lagt til rette for flyttingen av anlegget, slik at ledningseiers økonomiske belastning i dette tilfellet ble kraftig redusert.

Slik klagenemnda forstår det, vil generell omlegging til stålmaster føre til at ledninger i stadig mindre grad vil kunne etableres som luftstrekk, grunnet stålmasterenes kapasitet. Dette taler etter nemndas syn for at ledningseiere må akseptere vilkår om jordkabling for å kunne legge ledninger langs offentlig vei. Selv om dette ikke i seg selv taler for at slik jordkabling skal kunne pålegges for ledningseiers kostnad alene, mener nemnda at vilkåret etter § 16 andre ledd er oppfylt i dette tilfellet.

Klagenemnda har allerede vist til at det er sentrale sektorinteresser som begrunner flytteplikten, og at ledningseiers kostnad i dette tilfellet var kraftig redusert.

Det skal også legges vekt på hensynet til andre berørte. Ettersom det uansett ble utført byggearbeid på den aktuelle strekningen, og opparbeiding av vei og lysanlegg til standard må antas å gi naboer en bedre situasjon på sikt, kan ikke nemnda se at hensynet til grunneiere eller naboer taler mot vilkåret om at kablene skulle legges i bakken.

Klagenemnda kan etter dette ikke se at vilkår om å legge kablene i bakken i vesentlig grad har vanskeliggjort eller økt kostnadene ved etableringen av ledningsanlegget. Nemnda mener uansett at fordelene for veginteressen er klart større enn ulempene for ledningseier og berørte grunneiere og naboer.

Klagenemnda er etter dette kommet til at klagen ikke tas til følge

[20/00071]

Sak 4 Klage over vedtak om avslag på beboerkort - Bydel Nordre Aker (20/920)

Saken gjelder:

Klagenemndas faglige sekretariat, dvs. Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, har i brev av 06.01.2020 avgitt slik innstilling til klagenemnda:

Saken gjelder klage over Bymiljøetatens vedtak av 23.10.2019 om avslag på søknad fra Christine

Therese Vistung om beboerkort i sone G. Vedtaket er gjort med hjemmel i forskrift om beboerparkering, Oslo kommune (beboerparkeringsforskriften).

Vistung henvendte seg til Bymiljøetaten angående søknad om beboerkort først den 17.10.2019. Deretter søkte Vistung om beboerkort den 21.10.2019 i sone G, Bydel Nordre Aker, for kjøretøy med kjennemerke AP 5868. Søknad om beboerkort i sone G ble av Bymiljøetaten avslått den 23.10.2019, fordi kjøretøyet er registrert som «703 Påhengsvogn Campingbil». Bymiljøetaten mente at bilen var innredet som en bobil, og etaten vurderte derfor at kjøretøyet ble omfattet av unntaksbestemmelsen i forskriften § 5 bokstav b fjerde ledd.

Klagenemndas faglige sekretariat, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, har gjennomgått saken og anbefaler at klagen ikke tas til følge.

Klagers anførsler

I klagen anføres det at kjøretøyet ikke er registrert som «703 Påhengsvogn Campingbil», men som tilhenger. Videre har klager anført at kjøretøyet må tildeles beboerkort, da formålet med anskaffelsen av beboerkort ikke er for opphold i kjøretøyet og fordi tilhengerens vekt er under 3500 kg.

Vilkår for saksbehandling

Vedtak om avslag på søknad om beboerkort er et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Vedtaket kan derfor påklages etter forvaltningsloven § 28 første ledd, og Oslo kommunes klagenemnd er riktig klageinstans, jf. forvaltningsloven § 28 annet ledd.

Christine Therese Vistung er part i saken, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav e.

Klagefristen er 3 uker fra parten mottok underretting om vedtaket, jf. beboerparkeringsforskriften § 10. Vedtak om avslag ble fattet den 23.10.2019. Klagen ble fremsatt samme dag, og er innenfor klagefristen.

Det foreligger etter dette ingen grunn til å avvise behandling av klagen.

Rettslig grunnlag

Forskrift om beboerparkering er fastsatt av Oslo bystyre 13. juni 2012. Forskriften § 5 *Vilkår for parkeringstillatelse* lyder:

«Etter skriftlig søknad tildeles parkeringstillatelse etter følgende kriterier: Både kriterium a) og b) må være oppfylt.

a) Boforhold

Søker må bo i og være registrert i Folkeregisteret med adresse i den aktuelle beboerparkeringssonen, med den begrensning at det kun tildeles én parkeringstillatelse per person.

(...)

b) Bil

Søker må disponere bil, herunder være registrert som eier eller medeier av bilen i motorvognregisteret.

(...)

Parkeringstillatelse tildeles kun biler som er registrert og har gyldige kjennemerker. Det tildeles ikke parkeringstillatelse til bobiler, campingvogner, tilhengere eller kjøretøy med totalvekt over 3,5 tonn.»

Klagebehandling i første instans

I sin oversendelse til klagenemnda bemerker Bymiljøetaten at de vurderte søknaden etter kjøretøygruppe «703 Påhengsvogn Campingbil», da det var denne kjøretøygruppen som fremgikk av informasjon fra Motorvognregisteret.

For øvrig bemerker etaten at klager har en feilaktig oppfatning av forskrift om beboerparkering, Oslo kommune § 5 bokstav b fjerde ledd. Det fremgår av bestemmelsen at det ikke tildeles parkeringstillatelse (beboerkort) til bobiler, campingvogner, tilhengere eller kjøretøy med en totalvekt over 3,5 tonn. Disse vilkårene er alternative, og hver for seg grunnlag for avslag på søknad om beboerkort. Kjøretøyets vekt er derfor uten betydning dersom kjøretøyet vurderes som en bil, en campingvogn eller en tilhenger.

Bymiljøetaten viser til praksis fra Klagenemnda, hvor kjøretøyets fremtoning og bruksområde er avgjørende for om kjøretøyet er å anse som en bil. Etaten er av den oppfatning at kjøretøyet i saken er innredet som en bil, og viser til at de innsendte bildene viser at kjøretøyet har sengeplass, kjøkkenkrok, spiseplass og omfattende lagringsplass i skap. Bymiljøetaten har ikke funnet å kunne tillegge klagers anførsel om at beboerkort er for å sørge for plass til kjøretøyet frem til det blir solgt, vesentlig vekt.

Etaten viser også til at kjøretøyet uansett ikke ville kunne innvilges beboerparkering. Det vises i denne sammenheng til at en av kjøretøyets registreringsgrupper er påhengsvogn, omtalt som tilhenger i klagen. Denne kjøretøygruppen er også ekskludert fra å kunne tildeles beboerkort, jf. forskriften § 5 bokstav b fjerde ledd.

Bymiljøetaten har, etter en samlet vurdering av sakens opplysninger, ikke funnet å kunne omgjøre vedtaket. I samsvar med forvaltningsloven § 33 tredje ledd ble saken oversendt Oslo kommunes klagenemnd den 8.11.2019.

Faglig sekretariats vurdering

Faglig sekretariat for Oslo kommunes klagenemnd, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, understreker at klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye opplysninger, jf. forvaltningsloven § 34. Den skal vurdere de synspunkter som klager kommer med, og kan ta opp forhold som ikke er berørt av klager. Klagenemnda er dermed ikke bundet av klagers anførsler.

I denne saken er spørsmålet om kjøretøyet det søkes om parkeringstillatelse for, fyller kriteriene i beboerparkeringsforskriften § 5 bokstav b fjerde ledd. Forskriften fastsetter at det ikke gis tillatelse til «bobiler, campingvogner, tilhengere eller kjøretøy med totalvekt over 3,5 tonn».

Klager har i klagen anført at kjøretøyet er registrert som tilhenger og at kjøretøyet har en totalvekt på 1800 kg, altså under 3500 kg. Faglig sekretariat viser her til at vilkårene i § 5

bokstav b) fjerde ledd er alternative, og at vilkårene hver for seg kan være grunnlag for avslag på søknad om beboerkort. Etter beboerparkeringsforskriften innvilges det ikke beboerparkering til tilhengere. Klagers anførsel om kjøretøyets vekt kan derfor ikke føre frem, da kjøretøyets vekt er uten betydning dersom kjøretøyet vurderes som en tilhenger.

For ordens skyld legger faglig sekretariat til at kjøretøyet det søkes om tillatelse for i denne saken, også må regnes som en bobil/campingvogn i henhold til forskriften. Klager vil derfor heller ikke kunne tildeles beboerkort på dette grunnlaget. Faglig sekretariat viser her til at formålet med beboerparkeringsordningen er å sikre best mulig tilgjengelighet til parkeringsplasser for beboere.

Endelig har klager anført at hun kun trenger beboerparkering til kjøretøyet frem til hun får solgt det. Faglig sekretariat bemerker at beboerparkeringsforskriften ikke åpner for skjønnsmessige vurderinger. Det er følgelig ikke anledning til å innvilge parkeringstillatelse for kjøretøy som ikke fyller kriteriene i § 5 bokstav b) fjerde ledd.

Faglig sekretariat anbefaler etter dette at klagen ikke tas til følge.

Klagenemndas faglige sekretariat, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, anbefaler klagenemnda å fatte følgende vedtak:

Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye opplysninger, jf. forvaltningsloven § 34. Klagenemnda skal vurdere de synspunkter klager kommer med og kan ta opp forhold som ikke er berørt av klager. Klagenemnda er derfor ikke bundet av klagers anførsler.

Klagefristen er 3 uker fra da parten mottok underretting om vedtaket, jf. beboerparkeringsforskriften § 10, jf. forvaltningsloven § 28 annet ledd. Vedtak om avslag ble fattet den 23.10.2019. Klagen ble fremsatt samme dag, og er rettidig fremsatt. Øvrige vilkår for klagebehandling er oppfylt.

Saken gjelder klage over Bymiljøetatens vedtak av 23.10.2019 om avslag på søknad fra Christine Therese Vistung om beboerkort i sone G. Forskrift om beboerparkering, Oslo kommune, fastsetter i § 5 vilkår for innvilgelse av beboerparkeringstillatelse. Det stilles krav til både bosted og til kjøretøy. Begge må være oppfylt for at beboerkort kan innvilges.

I denne saken er spørsmålet om kjøretøyet det søkes om parkeringstillatelse for, fyller kriteriene i beboerparkeringsforskriften § 5 bokstav b fjerde ledd. Forskriften fastsetter at det ikke gis tillatelse til «bobiler, campingvogner, tilhengere eller kjøretøy med totalvekt over 3,5 tonn». Klagenemnda bemerker at vilkårene er alternative, og hver for seg grunnlag for avslag på søknad om beboerkort. Det er i denne saken tale om et kjøretøy som er registrert som tilhenger. Kjøretøyet oppfyller altså ikke kriteriene fastsatt i § 5. Videre finne klagenemnda det nødvendig å bemerke at kjøretøyets vekt er uten betydning dersom kjøretøyet vurderes som en tilhenger.

For ordens skyld legger klagenemnda til at kjøretøyet det søkes om tillatelse for i denne saken, også må regnes som en campingvogn i henhold til forskriften, grunnet sin innredning. Klager vil derfor heller ikke kunne tildeles beboerkort på dette grunnlaget.

Klagenemnda har merket seg at klager har anført at hun kun trenger beboerparkering frem til kjøretøyet er solgt. Klagenemnda finner imidlertid ikke å kunne tillegge denne anførselen vekt, da beboerparkeringsforskriften ikke åpner for skjønnsmessige vurderinger. Det er følgelig ikke anledning til å innvilge parkeringstillatelse for kjøretøy som ikke fyller kriteriene i § 5 bokstav b) fjerde ledd.

Klagenemnda er etter dette kommet til at klagen ikke tas til følge.

[18/01855]

Sak 5 Krav om dekning av sakskostnader etter omgjort vedtak i Oslo kommunes klagenemnd - Tilbakekall av drosjeløyve og reservedrosjeløyver (201802491)

Saken gjelder:

Klagenemndas faglige sekretariat, dvs. Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, har i brev av 20.12.2019 avgitt slik innstilling til klagenemnda:

Saken gjelder krav om dekning av sakskostnader etter at Oslo kommunes klagenemnd (klagenemnda) omgjorde vedtak om tilbakekall av drosjeløyve den 7.5.2019.

Faglig sekretariat for klagenemnda, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, har gjennomgått kravet og anbefaler at krav om sakskostnader delvis tilkjennes.

Sakens bakgrunn

Bymiljøetaten fattet den 11.12.2017 vedtak om tilbakekall av drosjeløyve 0303 0770 og reservedrosjeløyver 0303 2070 og 0303 2071 tilhørende Ove Laland (Laland). Vedtaket ble påklaget av Laland ved advokat Christensen den 29.12.2017. Bymiljøetaten kom til at vedtaket måtte opprettholdes, og saken ble sendt til klagenemnda for endelig behandling.

Klagenemnda behandlet saken i møte 27.11.2018 (sak 522), og vedtok ikke å ta klagen til følge.

Etter mottatt varsel om midlertidig forføyning fra advokat Christensen av 28.11.2018, innvilget Bymiljøetaten i brev av 3.12.2018 utsatt iverksettelse av klagenemndas vedtak inntil det forelå en avgjørelse i Oslo Byfogdembete.

Den 3.12.2018 mottok Oslo kommune kombinert stevning og begjæring om midlertidig forføyning fra Laland v/ advokat Christensen. Hovedforhandling ble berammet ved Oslo Tingrett 9. og 10. april 2019.

Ettersom vedtaket om tilbakekall av drosjeløyver er endelig fattet av klagenemnda, ble det fremmet en innstilling fra faglig sekretariat til klagenemnda om å omgjøre vedtaket om tilbakekall av Lalands drosjeløyve. Denne innstillingen ble gjort etter anbefaling fra Bymiljøetaten etter brev av 5.4.2019. Saken for Oslo Tingrett ble avtalt stanset i påvente av at omgjøringsvedtaket ble behandlet i klagenemnda. Klagenemnda fattet den 7.5.2019 i sak 250, vedtak om omgjøring av sitt eget vedtak av 28.11.2018 og opphevet Bymiljøetatens tilbakekallsvedtak av 27.11.2018.

Av klagenemndas vedtak av 7.5.2019 fremgår følgende:

«Det følger av forvaltningsloven § 35 første ledd at et forvaltningsorgan kan omgjøre sitt eget vedtak. Vedtak kan også omgjøres av klageinstansen, eller annet overordnet organ, jf. annet ledd. Utgangspunktet i denne saken er at det er klageinstansen som har kompetanse til å vurdere om det er grunn til å omgjøre eget vedtak. Det er derfor riktig at anmodning om omgjøring av klagevedtak, fremmes for klagenemnda slik at nemnda kan ta stilling til den.

Etter at klagenemnda vedtok å opprettholde Bymiljøetatens vedtak om tilbakekall av drosjeløyve den 27.11.2018, mottok kommunen stevning kombinert med begjæring om midlertidig forføyning fra klagers advokat. Under saksforberedelsen for Oslo Tingrett ble det lagt frem nye dokumenter i form av en arbeidsavtale til de ansatte i bemanningsforetaket. Disse dokumentene har etaten etterspurt tidligere, men ikke mottatt. De var derfor ikke en del av bevisgrunnlaget i klagesaken.

I lys av den nye dokumentasjonen, mener klagenemnda det må legges til grunn at både Jon Engh og John Joachim Laland, i tillegg til Bjørn Snedsbøl, har utført administrative oppgaver og at det var de, og ikke Ove Laland, som stod for den daglige driften av bemanningsforetaket. Klagenemnda mener at de nevnte dokumentene, sammenholdt med bevisbildet for øvrig, innebærer at klager ikke har hatt «annet hovedervert», slik det ble lagt til grunn i vedtaket av 27.11.2018. Det er altså det nye bevisbildet som er avgjørende for at klagenemnda nå mener at Bymiljøetatens vedtak om tilbakekall av drosjeløyve må omgjøres.

Klagenemnda er etter dette kommet til at det ikke foreligger bevismessig grunnlag til å si at Ove Laland hadde hovedervert i bemanningsforetaket i strid med yrkestransportforskriften. Klagenemnda finner følgelig at det ikke foreligger brudd på yrkestransportforskriften § 45, og klagenemndas vedtak av 27.11.2018 i sak 522 oppheves og Bymiljøetatens vedtak av 11.12.2017 omgjøres. Det foreligger etter dette ikke et gyldig vedtak om tilbakekall av drosjeløyve 0303 0770 og reservedrosjeløyvene 0303 2070 og 0303 2071.»

Vilkår for saksbehandling

Laland er part i saken, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav e.

Spørsmål om en part skal få dekning for sakskostnader avgjøres av klageinstansen, jf. forvaltningsloven § 36 tredje ledd. Kravet må fremmes innen tre uker etter at klager er underrettet om det nye vedtaket. Endelig vedtak om omgjøring av tilbakekall av drosjeløyve ble fattet den 7.5.2019. I brev av 23.5.2019 fremsatte advokat Christensen, på vegne av Laland, krav om dekning av sakskostnader. Kravet er fremtidig fremsatt.

Øvrige vilkår for saksbehandling anses oppfylt.

Partens anførsler

Advokat Christensen har fremmet et sakskostnadskrav pålydende kr. 121.613. Kostnadene knytter seg til arbeid utført fra og med vedtak ble fattet av Bymiljøetaten, og til og med arbeid med stevning ble påbegynt. Kostnadene relatert til Laland sin sak er fordelt på to saker. Den ene gjelder problemstillinger knyttet til ulovlig bestyrer av drosjeløyve, og den andre saken knytter seg til brudd på yrkestransportlovgivningens forbud mot annet hovedervert.

Advokat Christensen har på vegne av Laland anført at de fremlagte arbeidsavtaler som kom frem under forberedelsene til rettssaken, kun underbygger det faktum som er fremlagt tidligere

i saken. Det anføres at det på vedtakstidspunktet var fremlagt skriftlige erklæringer fra Jon Engh og John Joachim Laland. I tillegg til kontoutskrifter som viser at lønn ble mottatt, til tross for at kjørelister fra Oslo Taxi viste at de ikke hadde kjørt drosje. Advokaten anfører videre at Bymiljøetaten og klagenemnda la avgjørende vekt på formell registrering som drosjesjåfør i Arbeidstaker-registeret, noe klager hele tiden har anført ikke samsvarer med sakens faktum.

Faglig sekretariats vurdering

Faglig sekretariat for Oslo kommunes klagenemnd, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, understreker at klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34. Den skal vurdere de synspunkter som partene kommer med og kan ta opp forhold som ikke er berørt av dem.

Det følger av forvaltningsloven § 36 at en part i saken skal tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, når et vedtak blir endret til gunst for parten. Etter faglig sekretariats vurdering reiser saken spørsmål om det er grunnlag for avkortning av sakskostnadskravet.

Forvaltningsloven § 36 første ledd lyder:

«Når et vedtak blir endret til gunst for klager, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.»

Grunnvilkåret i § 36 om at vedtaket må være «endret til gunst» for parten, er oppfylt ved at klagenemnda omgjorde tilbakekallsvedtaket den 7.5.2019.

En part har etter dette krav på å få dekket «vesentlige kostnader som har vært nødvendige». I denne saken har Laland v/ advokat Christensen fremmet et sakskostnadskrav på kr. 121.613.

Partens rett til dekning av sakskostnader omfatter bare «vesentlige» kostnader som har vært «nødvendig». Vesentlighetskriteriet innebærer visse begrensninger i hva som kan kreves dekket. Det er først og fremst advokatutgifter eller utgifter til annen sakkyndig hjelp eller andre omkostninger. I denne saken er det advokatutgifter som kreves dekket. Faglig sekretariat anser vilkåret om vesentlighet for oppfylt.

Når det gjelder nødvendighetskravet bemerker faglig sekretariat at for at utgiften skal ha vært nødvendig, må den for det første være pådratt mellom vedtaket om tilbakekall av drosjeløyve og klagenemndas omgjøringsvedtak. Her viser faglig sekretariat til at beløpet som fremgår av Advokat Christensens brev a 23.5.2019 omfatter kostnader påløpt inntil vedtak om omgjøring av vedtak ble fattet, og faglig sekretariat går derfor ikke nærmere inn på dette.

Videre mener faglig sekretariat at utgiftene til advokatbistand i utgangspunktet ikke kan avvises som unødvendige. Ut fra sakens kompleksitet har den gitt flere vanskelige problemstillinger, og det anses nødvendig for parten å benytte seg av advokatbistand.

Imidlertid mener faglig sekretariat at endringen i klagenemndas vedtak skyldes «partens eget forhold», og det at han derfor ikke har rett til å få dekket hele sakskostnadskravet. Faglig sekretariat har foretatt en konkret vurdering av hvilke forhold som førte til at vedtaket ble endret.

Retten til dekning av sakskostnader kan avskjæres i saker der endringen skyldes at det er kommet nye faktiske opplysninger. Dette gjelder særlig i tilfeller hvor en part har gitt ufullstendige eller uriktige opplysninger før det opprinnelige vedtaket ble truffet. Det forhold at endringen skyldes nye opplysninger, gir imidlertid ikke noe automatisk grunnlag for å nekte dekning. Forvaltningen har en plikt til å påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17. Det er først i tilfelle der det er på det rene at førsteinstansen har etterlevd sin plikt til å innhente opplysninger til bruk i saksbehandlingen, at det kan legges til grunn at forholdene ligger utenfor forvaltningens kontroll, med den følge at sakskostnader kan nektes.

Det må her både ses hen til om parten har gitt nødvendige opplysninger til å opplyse faktum i saken. Videre må dette vurderes opp mot forvaltningens plikt til å sørge for at saken er forsvarlig utredet.

Av klagenemndas vedtak av 27.11.2018 fremgår følgende:

«(..) Tilsvarende arbeidsavtaler foreligger ikke for de to øvrige ansatte som ifølge klager jobber med drift. Jon Engh (100 %), og John Joachim Laland (40 %). Disse er ifølge Aa-registeret ansatt som taxisjåfører. I fravær av kontrakter som bekrefter at disse utfører driftsoppgaver, finner ikke sekretariatet å kunne tillegge denne påstanden mye vekt.»

Faglig sekretariat finner det klart at de arbeidskontraktene som ble fremlagt i anledning rettssaken, var avgjørende bevis for at klagenemnda omgjorde tilbakekallsvedtaket. Dette fremgår også uttrykkelig av nemndas vedtak av 7.5.2019: *«Det er altså det nye bevisbildet som er avgjørende for at klagenemnda nå mener at Bymiljøetatsens vedtak om tilbakekall av drosjeløyve må omgjøres.»*

Videre mener faglig sekretariat at forvaltningen har oppfylt sin plikt til å sørge for at saken er forsvarlig utredet. I sin kommentar til varsel om tilbakekall, skriver advokat Christensen at opplysningene fra Arbeidstakerregisteret ikke var korrekte. I en e-post av 15.9.2017 ba Bymiljøetaten om å få oversendt arbeidsavtalene til alle drosjesjåførene som var ansatt hos Laland (se vedlegg). Bymiljøetaten mottok bare kontrakten til Bjørn Snedsbøl, som fungerte som daglig leder. Arbeidskontrakter er ikke noe forvaltningen har tilgang til, og faglig sekretariat mener derfor at klager må bidra med de opplysningene som etterspørres.

Advokat Christensen har anført at arbeidskontraktene ikke var tilgjengelig under forvaltningsrunden. Faglig sekretariat viser her til at arbeidskontraktene ble henholdsvis signert 1.6.2013 og 1.3.2014. Faglig sekretariat vil bemerke at klager ble gitt god tid til å kommentere faglig sekretariats innstilling til klagenemnda før klagenemnda fattet det første vedtaket den 27.11.2018 (se vedlegg).

Faglig sekretariat er etter dette kommet til at kravet om dekning av sakskostnader delvis bør avslås etter forvaltningsloven § 36 første ledd om «partens eget forhold».

Sakskostnader som omhandler brudd på yrkestransportlovgivningen om å overdra drosjeløyve til en annen, tilkjennes i sin helhet, totalt kr. 60.913. For denne delen fikk klager medhold i sin klage av klagenemnda den 27.11.2018.

For den delen av kravet som omhandler brudd på hovedervervsbestemmelsen, finner faglig sekretariat det nødvendig å foreta en skjønnsmessig avkortning av kravet. Denne skjønnsmessige avkortningen settes til 1/3 av kravet, følgelig kr. 20.233.

Avkortningen begrunnes i at det var avgjørende for klagenemnda ved omgjøringen av tilbakekallsvedtaket at det ble fremlagt ytterligere bevis i saken. Forvaltningen hadde etterspurt dokumentene, men de ble ikke lagt frem av klager i forvaltningsrunden.

Faglig sekretariat anbefaler etter dette at Ove Laland tilkjennes sakskostnader pålydende kr. 101 380.

Klagenemndas faglige sekretariat, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, anbefaler klagenemnda å fatte følgende vedtak:

Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye opplysninger, jf. forvaltningsloven § 34. Klagenemnda skal vurdere de synspunkter som partene kommer med og kan ta opp forhold som ikke er berørt av dem.

Krav om dekning av sakskostnader ble fremmet den 23.5.2019, og er innenfor fristen, jf. forvaltningsloven § 36.

Saken gjelder krav om dekning av sakskostnader etter at Oslo kommunes klagenemnd omgjorde vedtak om tilbakekall av drosjeløyve den 7.5.2019.

Det følger av forvaltningsloven § 36 at en part i saken skal tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, når et vedtak blir endret til gunst for parten. Etter klagenemndas vurdering reiser saken spørsmål om det er grunnlag for avkortning av sakskostnadskravet.

Grunnvilkåret i § 36 om at vedtaket må være «endret til gunst» for parten er oppfylt ved at klagenemnda omgjorde tilbakekallsvedtaket den 7.5.2019.

En part har etter dette krav på å få dekket «vesentlige kostnader som har vært nødvendige». I denne saken har Laland v/ advokat Christensen fremmet et sakskostnadskrav på kr. 121.613.

Klagenemnda finner at vilkåret om at kostnadene må ha vært «vesentlige» og «nødvendige», anses oppfylt. I denne saken kreves det dekning for kostnader knyttet til advokatbistand, og ut fra sakens kompleksitet, anses det nødvendig for parten å benytte seg av advokat. For øvrig viser klagenemnda til faglig sekretariats vurdering av vesentlighets- og nødvendighetsvilkåret i punkt 4.

Imidlertid er klagenemnda kommet til at klagenemndas opprinnelige vedtak skyldes «partens eget forhold», og at han derfor ikke har rett til å få dekket hele sakskostnadskravet.

Retten til dekning av sakskostnader kan avskjæres i saker der endringen skyldes at det er kommet nye faktiske opplysninger. Dette gjelder særlig i tilfeller hvor en part har gitt ufullstendige eller uriktige opplysninger før det opprinnelige vedtaket ble truffet. Klagenemnda bemerker at det forhold at endringen skyldes nye opplysninger, ikke gir noe

automatisk grunnlag for å nekte dekning. Forvaltningen har en plikt til å påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17. Det er først i tilfelle der det er på det rene at førstinstansen har etterlevd sin plikt til å innhente opplysninger til bruk i saksbehandlingen, at det kan legges til grunn at forholdene ligger utenfor forvaltningens kontroll, med den følge at sakskostnader kan nektes.

Klagenemnda viser til at det her må ses hen til om parten har gitt nødvendige opplysninger til å opplyse faktum i saken. Videre må dette vurderes opp mot forvaltningens plikt til å sørge for at saken er forsvarlig utredet.

Av klagenemndas vedtak av 27.11.2018 fremgår følgende:

«(..) Tilsvarende arbeidsavtaler foreligger ikke for de to øvrige ansatte som ifølge klager jobber med drift. Jon Engh (100 %), og John Joachim Laland (40 %). Disse er ifølge Aa-registeret ansatt som taxisjåfører. I fravær av kontrakter som bekrefter at disse utfører driftsoppgaver, finner ikke sekretariatet å kunne tillegge denne påstanden mye vekt.»

Klagenemnda mener at arbeidskontraktene som ble fremlagt i anledning rettssaken, var avgjørende bevis for at klagenemnda omgjorde tilbakekallsvedtaket. Dette fremgår også uttrykkelig av nemndas vedtak av 7.5.2019: *«Det er altså det nye bevisbildet som er avgjørende for at klagenemnda nå mener at Bymiljøetatsens vedtak om tilbakekall av drosjeløyve må omgjøres.»*

Videre mener klagenemnda at forvaltningen har oppfylt sin plikt til å sørge for at saken er forsvarlig utredet. I sin kommentar til varsel om tilbakekall skriver advokat Christensen at opplysningene fra Arbeidstakerregisteret ikke var korrekt. I en e-post av 15.9.2017 ba Bymiljøetaten om å få oversendt arbeidsavtalene til alle drosjesjåførene som var ansatt hos Laland. Bymiljøetaten mottok bare kontrakten til Bjørn Snedsbøl, som fungerte som daglig leder. Arbeidskontrakter er ikke noe forvaltningen har tilgang til, og klagenemnda mener derfor at klager må bidra med de opplysningene som etterspørres.

Advokat Christensen har anført at arbeidskontraktene ikke var tilgjengelig under forvaltningsrunden. Klagenemnda viser her til at arbeidskontraktene ble henholdsvis signert 1.6.2013 og 1.3.2014. Klagenemnda mener at klager ble gitt god tid til å kommentere faglig sekretariats innstilling før klagenemnda fattet det første vedtaket den 27.11.2018.

Klagenemnda er etter dette kommet til at kravet om dekning av sakskostnader delvis bør avslås etter forvaltningsloven § 36 første ledd om «partens eget forhold».

Sakskostnader som omhandler brudd på yrkestransportlovgivningen om å overdra drosjeløyve til en annen, tilkjennes i sin helhet, totalt kr. 60.913. For denne delen fikk klager medhold i sin klage av klagenemnda den 27.11.2018.

For den delen av kravet som omhandler brudd på hovedervervsbestemmelsen, finner klagenemnda det nødvendig å foreta en skjønsmessig avkortning av kravet. Denne skjønsmessige avkortningen settes til 1/3 av kravet, følgelig kr. 20.233. Avkortningen begrunnes i at det var avgjørende for klagenemnda ved omgjøringen av tilbakekallsvedtaket at det ble fremlagt ytterligere bevis i saken. Forvaltningen hadde etterspurt dokumentene, men de ble ikke lagt frem av klager i forvaltningsrunden.

Klagenemnda anser utgiftene til advokatbistand tilstrekkelig dokumentert.

Klagenemnda er etter dette kommet til at Ove Laland tilkjennes sakskostnader pålydende kr. 101 380.

Beløpet innbetales fra Bymiljøetaten til advokatfirmaets klientkonto 9537.05.24700. Innbetalingen merkes med «knr. 331660 Laland».

[19/01619]

Sak 6 Krav om sakskostnader etter endring av vedtak til gunst for klager (201806846)

Saken gjelder:

Klagenemndas faglige sekretariat, dvs. Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, har i brev av 20.12.2019 avgitt slik innstilling til klagenemnda:

Saken gjelder krav om dekning av sakskostnader etter at Oslo kommunes klagenemnd i sak 523 den 15.10.2019 vedtok å omgjøre Bymiljøetatens vedtak om avvisning av krav om sakskostnader. Bymiljøetaten begrunnet avgjørelsen med at kravet var for sent fremsatt.

Advokatfirmaet Hulaas AS ved advokat Anders Christensen, har på vegne av klager fremmet krav om dekning av sakskostnader i forbindelse med nødvendig arbeid med å få omgjort Bymiljøetatens vedtak om avvisning. Kravet er på kr. 8.875 inkludert merverdiavgift.

Klagenemndas faglige sekretariat, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, har gjennomgått kravet og vurderer at det bør imøtekommes.

Vilkår for saksbehandling

En klager skal tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, når vedtaket blir endret til gunst for klager, jf. forvaltningsloven § 36 første ledd. Kostnadene dekkes med mindre endringen skyldes partenes eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.

Kravet må fremsettes innen tre uker etter at klager er underrettet om det nye vedtaket. Avgjørelsen treffes av samme forvaltningsorgan som har truffet vedtak i klagesaken. Oslo kommunes klagenemnd er derfor rette instans til å behandle dette sakskostnadskravet.

I denne saken er det gitt underretting til klager i brev av 16.10.2019. Krav om dekning av sakskostnader er fremmet i brev av 21.10.2019 fra Advokatfirmaet Hulaas AS, ved advokat Christensen. Vedlagt brevet ligger spesifisert timeliste, som redegjør for hvilket arbeid som er utført.

Det foreligger etter dette ingen grunn til å avvise behandling av kravet.

Oslo kommunes klagenemnd (klagenemnda) opphevet Bymiljøetatens vedtak om avvisning av sakskostnadskrav den 15.10.2019 i sak 523. Saken dreide seg om hvorvidt klager hadde fremmet krav om sakskostnader innen 3-ukersfristen i forvaltningsloven § 36. Klagenemnda kom til at det ikke kunne utelukkes at underretting om vedtak ikke var kommet frem til klagers advokat. Klagenemnda la derfor til grunn at fristen for å fremme krav begynte å løpe

på et senere tidspunkt enn det Bymiljøetaten hadde lagt til grunn. Klagenemnda ga klager medhold i saken, og ba Bymiljøetaten behandle kravet om sakskostnader.

Etter at klagenemnda opphevet Bymiljøetatens vedtak om avvisning, fremmet advokat Christensen krav om dekning av sakskostnader i forbindelse med klagen på etatens avvisningsvedtak.

Faglig sekretariats vurdering av kravet

Saken gjelder krav om dekning av sakskostnader etter at Oslo kommunes klagenemnd i sak 523 den 15.10.2019 vedtok å omgjøre Bymiljøetatens vedtak om avvisning av krav om sakskostnader (se vedlegg). Faglig sekretariat bemerker, av hensyn til klarhet rundt hva saken omfatter, at det i denne sammenheng er snakk om saksomkostninger knyttet til å få omgjort vedtak om avvisning. Sakskostnadskravet som Bymiljøetaten i første omgang avviste, men som klagenemnda senere opphevet, vil bli behandlet av Bymiljøetaten, jf. sak 523.

Det følger av forvaltningsloven § 36 at en part i saken skal tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, når et vedtak blir endret til gunst for parten. Bestemmelsens ordlyd anviser ikke uttrykkelig om *oppheving* av vedtak anses å oppfylle kriteriet. Imidlertid tilsier en alminnelig språklig forståelse at opphevelsestilfeller utgjør en «endring», ved at gjeldende vedtak bringes ut av verden. Faglig sekretariat legger til grunn at vedtak om å oppheve Bymiljøetatens vedtak om avvisning av krav om sakskostnader, må anses som å være til gunst for klager.

Faglig sekretariat har etter dette kommet til at klagenemndas vedtak av 15.10.2019, innebar en endring til gunst for klager.

Faglig sekretariat kan ikke se at endringen av Bymiljøetatens vedtak skyldes partens (klagers) egne forhold eller forhold utenfor partens eller forvaltningens kontroll. Sekretariatet går derfor ikke videre inn på disse unntakshjemplene.

Forvaltningsloven § 36 første ledd stiller krav om at dekningen gjelder vesentlige kostnader. I forarbeidene og i juridisk teori vises det først og fremst til advokatutgifter eller utgifter til sakkyndig hjelp. Klager har i denne saken fremmet et krav om dekning av advokatutgifter, som dermed faller inn under begrepet «vesentlige kostnader». 3

Dekning av sakskostnader er begrenset til det som «har vært nødvendig for å få endret vedtaket». Det må i denne sammenheng foretas en helhetsvurdering der sakens omfang og vanskelighetsgrad er sentrale skjønnsmomenter, jf. Ot.prp. nr. 3 (1976-77) s. 101. Denne saken handlet opprinnelig om at Bymiljøetaten hadde omgjort sitt vedtak om tilbakekall av drosjeløyve. Vedtaket ble sendt på e-post til advokatfirmaets postmottak e-post. Klager hevdet at vedtaket ikke var kommet frem, og følgelig at fristen for å fremme krav om sakskostnader ikke var løpt ut. Klagenemnda ga klager medhold og kom til at Bymiljøetaten skulle ha sendt vedtaket i sikre systemer, og ikke på e-post. Faglig sekretariat har etter en skjønnsmessig helhetsvurdering kommet til at sakens kompleksitet tilsier at klagers omkostninger har vært nødvendige.

Advokatutgiftene, som utgjør kr. 8.875 inkludert merverdiavgift, ses dokumentert med tilsammen 4 timer. Faglig sekretariat anser utgiftene tilstrekkelig dokumentert, og innenfor rammen av det nødvendige og rimelige.

Faglig sekretariat anbefaler at kravet om dekning av sakskostnader imøtekommes, da vilkårene i forvaltningsloven § 36 anses oppfylt.

Klagenemndas faglige sekretariat, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, anbefaler klagenemnda å fatte følgende vedtak:

Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye opplysninger, jf. forvaltningsloven § 34. Klagenemnda skal vurdere de synspunkter som klager kommer med og kan ta opp forhold som ikke er berørt av klager. Klagenemnda er derfor ikke bundet av klagers anførsler.

Krav om dekning av sakskostnader ble fremmet den 21.10.2019, og er innenfor fristen, jf. forvaltningsloven § 36.

Saken gjelder krav om dekning av sakskostnader etter at Oslo kommunes klagenemnd i sak 523 den 15.10.2019 vedtok å omgjøre Bymiljøetatens vedtak om avvisning av krav om sakskostnader. Bymiljøetaten avviste kravet om sakskostnader, og begrunnet det med at kravet var for sent fremsatt. Klagenemnda ga klager medhold i saken, og ba Bymiljøetaten behandle kravet om sakskostnader.

Det følger av forvaltningsloven § 36 at en part i saken skal tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, når et vedtak blir endret til gunst for parten. Bestemmelsens ordlyd anviser ikke uttrykkelig om *oppheving* av vedtak anses å oppfylle kriteriet. Imidlertid tilsier en alminnelig språklig forståelse at opphevelsestilfeller utgjør en «endring», ved at gjeldende vedtak bringes ut av verden. Klagenemnda legger til grunn at vedtak om å oppheve Bymiljøetatens vedtak om avvisning av krav om sakskostnader, må anses som å være til gunst for klager.

Klagenemnda mener at vedtak av 15.10.2019, innebar en endring i lovens forstand til gunst for klager.

Forvaltningsloven § 36 første ledd stiller krav om at dekningen gjelder vesentlige kostnader. I forarbeidene og i juridisk teori vises det først og fremst til advokatutgifter eller utgifter til sakkyndig hjelp. Klager har i denne saken fremmet et krav om dekning av advokatutgifter, som dermed faller inn under begrepet «vesentlige kostnader».

Dekning av sakskostnader er begrenset til det som «har vært nødvendig for å få endret vedtaket». Det må i denne sammenheng foretas en helhetsvurdering der sakens omfang og vanskelighetsgrad er sentrale skjønnsmomenter, jf. Ot.prp. nr. 3 (1976-77) s. 101. Klagenemnda har etter en skjønnsmessig helhetsvurdering kommet til at sakens kompleksitet tilsier at klagers kostnader har vært nødvendige.

Advokatutgiftene, som utgjør kr. 8.875 inkludert merverdiavgift, ses dokumentert med tilsammen 4 timer. Klagenemnda anser utgiftene tilstrekkelig dokumentert, og innenfor rammen av det nødvendige og rimelige.

Krav om dekning av sakskostnader i medhold av forvaltningsloven § 36, fremsatt 21.10.2019 fra Advokatfirmaet Hulaas AS, imøtekommes med utbetaling av kr 8.875.

Beløpet innbetales fra Bymiljøetaten til advokatfirmaets klientkonto, kontonr. 9537.05.24700. Innbetalingen merkes med «knr. 331130».

[19/02307]

Sak 7 Klage - Vedtak om avslag på drosjeløyve (201906381)

Saken gjelder:

Klagenemndas faglige sekretariat, dvs. Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, har i brev av 10.12.2019 avgitt slik innstilling til klagenemnda:

Saken gjelder klage over Bymiljøetatens vedtak 7. juni 2019 om avslag på søknad om drosjeløyve.

Adam Musa Jama (klager) klaget på vedtaket 23. juni 2019.

Klagenemndas faglige sekretariat, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, har gjennomgått saken, og anbefaler at klagen ikke tas til følge.

Vilkår for saksbehandling

Vedtak om avslag på drosjeløyve er et enkeltvedtak etter lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven, fvl.) § 2 første ledd. Vedtaket kan derfor påklages etter fvl. § 28 første ledd, og Oslo kommunes klagenemnd er riktig klageinstans, jf. fvl. § 28 andre ledd.

Adam Musa Jama er part i saken jf. fvl. § 2 første ledd bokstav e.

Vedtaket om avslag på drosjeløyve ble fattet 7. juni 2019, og klage ble fremmet 23. juni 2019, innenfor klagefristen.

Det foreligger etter dette ingen grunn til å avvise behandling av klagen, jf. fvl. § 32.

Rettslig grunnlag

Det følger av lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn og fartøy (yrkestransportlova, ytrl.) § 9 at drosjeløyve er et behovsprøvd gode. Etter første ledd må den som skal drive slik persontransport ha løyve:

«Den som mot vederlag vil drive persontransport utanfor rute med motorvogn registrert for inntil 9 personar, må ha særskilt drosjeløyve.»

Forskrift 26. mars 2003 nr. 401 om yrkestransport med motorvogn og fartøy (yrkestransportforskriften, ytf.) § 43 regulerer prosessen for tildeling av drosjeløyver:

«Dersom ikke særlige grunner taler imot at vedkommende gis løyve, har søker med minst to års ansiennitet som full tids drosjesjåfør i løyvedistriktet fortrinnsrett til løyve som blir ledig ved at en løyvehaver dør eller opphører med virksomheten.

Ansiennitet som full tids drosjefører regnes kun hvis drosjeyrket er utøvd som vedkommendes hovederverv.

Er det flere søkere som oppfyller dette krav, gis den søker som har lengst ansiennitet fortrinn. Fortrinnsretten gjelder bare til tildeling av ett løyve.»

Etter yrkestransportforskriften § 37 skal ledige løyver kunngjøres.

Sakens bakgrunn

Klager søkte om drosjeløyve ved forrige kunngjøring av ledige løyver, 14. juni 2016, og var derfor oppført på ansiennitetslisten som gjaldt ved tildeling av drosjeløyver fram til juni 2019.

Da ansiennitetslisten ble utarbeidet i etterkant av kunngjøringen i 2016, fikk alle søkere anledning til å dokumentere opparbeidet ansiennitet. Klager dokumenterte ikke opparbeidet ansiennitet, og ble derfor oppført på ansiennitetslisten med en ansiennitet på 0 år og 0 måneder per 31. desember 2015.

I 2019 kom etaten til bunn av ansiennitetslisten, og ga søkere på listen med antatt ansiennitet på minst to år, mulighet til å dokumentere ansiennitet opparbeidet etter at ansiennitetslisten fra 2016 ble fastsatt.

Klager fikk brev fra Bymiljøetaten 17. januar 2019 om mulig tildeling av løyve. Klager ble gitt mulighet til å dokumentere opparbeidet ansiennitet i 2016, 2017 og 2018, samt å dokumentere at kravene til god vandel, tilfredsstillende økonomi, og faglig kompetanse var oppfylt. Klager ble bedt om å sende inn relevant dokumentasjon innen 29. januar 2019. Etaten understreket at brevet ikke var å regne som en løyvetildeling, og at neste søker ville få tilbud dersom dokumentasjon ikke ble sendt inn innen utløpet av fristen.

Etaten mottok ingen dokumentasjon fra klager, og fattet vedtak om avslag på drosjeløyve 7. juni 2019.

Klagers anførsler

Klager har ikke fremmet noen anførsler, men viser til vedlagt dokumentasjon blant annet på kjøring for årene 2016 til 2019.

Behandling i første instans

Bymiljøetaten har anført at ansiennitetsberegningen er en lang og krevende prosess, og at det derfor er viktig at frister overholdes. De har videre anført at likebehandling av søkere tilsier at ansienniteten ikke kan korrigeres med dokumentasjon som er innsendt mer enn seks måneder etter fastsatt frist.

Bymiljøetaten har, etter en samlet vurdering av sakens opplysninger, kommet fram til at etatens vedtak 7. juni 2019 opprettholdes. Saken ble oversendt Oslo kommunes klagenemnd 25. september 2019, i samsvar med forvaltningsloven § 33 tredje ledd (vedlegg 1).

Faglig sekretariats vurdering av klagen

Faglig sekretariat for klagenemnda, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, understreker at klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye opplysninger, jf. fvl. § 34. Den skal vurdere de synspunkter som klager kommer med, og kan ta opp forhold som ikke er berørt av ham. Klagenemnda er dermed ikke bundet av klagers anførsler.

Saken gjelder klage over avslag på tildeling av drosjeløyve. Klager søkte ved kunngjøringen i 2016, og har stått på Bymiljøetatens ansiennitetsliste siden, men uten godskrevet ansiennitet.

Det følger av yrkestransportforskriften § 37 at ledige løyver skal kunngjøres. Det følger videre av forskriften § 43 første ledd at søker med minst to års ansiennitet som full tids drosjesjåfør i løyvedistriktet har fortrinnsrett til løyve som blir ledig ved at en løyvehaver dør eller opphører med virksomheten. Søkere må også oppfylle krav til god vandel, økonomisk evne, og faglig kompetanse, for å få tildelt drosjeløyve.

På ansiennitetslisten som gjaldt tildeling av løyver per januar 2019, var klager godskrevet 0 år og 0 måneders ansiennitet. Ved brev 17. januar 2019 fikk han mulighet til å dokumentere ansiennitet han hadde opparbeidet etter at denne ansiennitetslisten ble utarbeidet, og slik få muligheten til å bli tildelt drosjeløyve. Klager fikk frist til å sende inn nødvendig dokumentasjon innen 29. januar 2019, men gjorde ikke dette.

Avslaget er begrunnet med at klager ikke sendte inn dokumentasjon innen fristen. Bymiljøetaten har ikke tatt stilling til om innsendt dokumentasjon tilsier at klager oppfyller vilkårene for å få tildelt løyve. Faglig sekretariat mener at dette uansett ikke er avgjørende for utfallet av saken.

Bymiljøetaten bemerker at ansiennitetsberegningen er en lang og krevende prosess. Etaten har lagt vekt på viktigheten av at fastsatte frister overholdes, og at samtlige søkere gis lik mulighet til å komme med merknader til sine søknader.

Faglig sekretariat tiltrer etatens vurderinger. Etaten understreket i sitt brev 17. januar 2019 at neste søker ville få tilbud om ledig drosjeløyve dersom de ikke fikk innsendt dokumentasjon eller hørte fra klager innen fristen. Dette burde gi klager en foranledning til å overholde fristen, eller kontakte etaten dersom det ville bli vanskelig å overholde denne. Klager sendte ikke inn den etterspurte dokumentasjonen før vedtak om avslag ble fattet.

Det er mange søkere til ledige drosjeløyver i Oslo, og det er derfor fast praksis at Bymiljøetaten, etter kunngjøring av ledige løyver, utarbeider en ansiennitetsliste som danner grunnlag for tildeling av løyver som blir ledige fram til neste kunngjøring. Beregning av ansiennitet er krevende, og det er derfor viktig at aktørene forholder seg til fastsatte frister. Faglig sekretariat kan ikke se at dette stiller seg annerledes ved tilbud om etterfølgende beregning av ansiennitet, som det var snakk om i dette tilfellet.

Behovsprøving av antallet drosjeløyver tilsier videre at man bør tilstrebe at det tallet løyver som er satt, er det tallet løyver som er i drift. Faglig sekretariat er derfor enig med etaten i at det er viktig at frister overholdes, slik at etatens arbeid med tildeling av løyver ikke forsinkes unødvendig.

Søkere til begrensede goder må normalt forholde seg til angitte frister for å kunne bli vurdert til tildeling av det aktuelle godet. Faglig sekretariat kan ikke se at det er noen særlige grunner i dette tilfellet som taler for oppfriskning av oversittet frist.

Sekretariatet er videre enig med etaten i at det er viktig å sikre likebehandling av søkere. Både hensynet til andre søkere på listen, og effektiv omsetning av ledige løyver, tilsier at det bør opprettholdes en viss framdrift i slike saker.

Faglig sekretariat anbefaler etter dette at klagen ikke tas til følge.

Klagenemndas faglige sekretariat, Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, anbefaler klagenemnda å fatte følgende vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye opplysninger, jf. fvl. § 34. Den skal vurdere de synspunkter som klager kommer med, og kan ta opp forhold som ikke er berørt av ham. Klagenemnda er dermed ikke bundet av klagers anførsler.

Saken gjelder klage over avslag på tildeling av drosjeløyve. Klager søkte ved kunngjøringen i 2016, og har stått på Bymiljøetatens ansiennitetsliste siden, men uten godskrevet ansiennitet.

Det følger av yrkestransportforskriften § 37 at ledige løyver skal kunngjøres. Det følger videre av forskriften § 43 første ledd at søker med minst to års ansiennitet som full tids drosjesjåfør i løyvedistriktet har fortrinnsrett til løyve som blir ledig ved at en løyvehaver dør eller opphører med virksomheten. Søkere må også oppfylle krav til god vandel, økonomisk evne, og faglig kompetanse, for å få tildelt drosjeløyve.

På ansiennitetslisten som gjaldt tildeling av løyver per januar 2019, var klager godskrevet 0 år og 0 måneders ansiennitet. Ved brev 17. januar 2019 fikk han mulighet til å dokumentere ansiennitet han hadde opparbeidet etter at denne ansiennitetslisten ble utarbeidet, og slik få muligheten til å bli tildelt drosjeløyve. Klager fikk frist til å sende inn nødvendig dokumentasjon innen 29. januar 2019, men gjorde ikke dette.

Avslaget er begrunnet med at klager ikke sendte inn dokumentasjon innen fristen. Bymiljøetaten har ikke tatt stilling til om innsendt dokumentasjon tilsier at klager oppfyller vilkårene for å få tildelt løyve. Klagenemnda mener at dette uansett ikke er avgjørende for utfallet av saken.

Bymiljøetaten bemerker at ansiennitetsberegningen er en lang og krevende prosess. Etaten har lagt vekt på viktigheten av at fastsatte frister overholdes, og at samtlige søkere gis lik mulighet til å komme med merknader til sine søknader.

Klagenemnda tiltrer etatens vurderinger. Etaten understreket i sitt brev 17. januar 2019 at neste søker ville få tilbud om ledig drosjeløyve dersom de ikke fikk innsendt dokumentasjon eller hørte fra klager innen fristen. Dette burde gi klager en foranledning til å overholde fristen, eller kontakte etaten dersom det ville bli vanskelig å overholde denne. Klager sendte ikke inn den etterspurte dokumentasjonen før vedtak om avslag ble fattet.

Det er mange søkere til ledige drosjeløyver i Oslo, og det er derfor fast praksis at Bymiljøetaten, etter kunngjøring av ledige løyver, utarbeider en ansiennitetsliste som danner grunnlag for tildeling av løyver som blir ledige fram til neste kunngjøring. Beregning av ansiennitet er krevende, og det er derfor viktig at aktørene forholder seg til fastsatte frister.

Klagenemnda kan ikke se at dette stiller seg annerledes ved tilbud om etterfølgende beregning av ansiennitet, som det var snakk om i dette tilfellet.

Behovsprøving av antallet drosjeløyver tilsier videre at man bør tilstrebe at det tallet løyver som er satt, er det tallet løyver som er i drift. Klagenemnda er derfor enig med etaten i at det er viktig at frister overholdes, slik at etatens arbeid med tildeling av løyver ikke forsinkes unødvendig.

Søkere til begrensede goder må normalt forholde seg til angitte frister for å kunne bli vurdert til tildeling av det aktuelle godet. Klagenemnda kan ikke se at det er noen særlige grunner i dette tilfellet som taler for oppfriskning av oversittet frist.

Klagenemnda er videre enig med etaten i at det er viktig å sikre likebehandling av søkere. Både hensynet til andre søkere på listen, og effektiv omsetning av ledige løyver, tilsier at det bør opprettholdes en viss framdrift i slike saker.

Klagenemnda er etter dette kommet til at klagen ikke tas til følge.

[20/00084]

Sak 14 Protokoll fra Oslo kommunes klagenemnds møte 21. januar 2020

Saken gjelder:

Protokollen blir lagt frem ved møtets slutt.